A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over Canada And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

CANADA

א געגערער אידישע ציישונג פאר אלע קלאסען אידען.

VOLUME IV No 2314 | Toronto Wednesday February 5 1919 | ה אדר ראשון פרשה תרומה תרעט | מיטוואך ה־טער פעברואר 1919 | PRICE TWO CENTS

געגעראל סטרייק פון פאכען נאהענט אין לאנדאן

אלע טראנספארטס מיטלען אפגעשטעלט, מענשען געהען צופוס מיילען לאנג—ארבייטער פאדערען א פערציג שטונדיגע ארבייטס וואך אויב ניט וועט ערקלעהרט ווערען א געגעראל סטרייק פון אלע פאכען

געסט אין האטעלען האבען ניט וואס צו עסען

לאנדאן פעברואר 4

א באשלוס פון יוניאן פארשטעהער וואס איז אפגעהאלטען געווארען נעכטען שפעט ביינאכט לויטען: „אז אויב די רעגierונג וועט ניט אנגעהמען א געזעץ איינצופיהרען א פערציג שטונדיגע אר־בייטס וואך דאן וועט דאנערשטאג ער־קלערט ווערען א געגעראל סטרייק אי־בער גאנץ לאנדאן.

וויסענדיג דאס די אונטערגרדישע איי זענבאהנען זייען אין סטרייק און אז מען קאן ניט כאטומען קיין אנדערען מיטעל צום פאהרען איז די לאנדאנער באאמטען רונג הייסט אויפגעשטאנען פארטאג און געמארשירט נאכגעץ שטרעקעס. מיילען ווייט צו־צוקומען צו די נעכטיגע פלע־צער, ווען עס איז קוים טאג געווארען האט מען שוין געקאנט זעהען די גאנסען פול געפאקט מיט מענשען. די גרויסע אויטאמאביילען זיינען געווען געפאקט מיט מענשען און אויף אלע אויטאמאבי־לען האבען זיך געפונען סטרייקער וואס האבען געפראוועט איבערגעדעקט מיר־לאך שאפירס צו פארלאזען זייערע פלע־צער און זיך אנשליסען אין די סטרייקער.

געשעפטען אין האנצען געקריעפעלט

די גרעסטע געשעפט געגענדען זייען כמעט אין גאנצען געקריפעלט געווארען די אויזענבאהן סטאציעס זייען פאל־שטענדיג געשלאסען, וואהרס אויב אפילו עס וואלטען געקומען א פאר סטרייק ברעכ כער צו דער ארבייט איז אבער ניטא קיין

עסטרייך איינגעלאדען אנצושליסען זיך צו דייטשלאנד

ווייען פעבראוער 4

אין דער מאניפעסטאציע וואס איז הייטען דא ארויסגעגעבען געווארען צום עכטען דער ליגע, ווען דאס דייטשע עסטרייך זאל זיך אנשליסען אין דעם איצ טיגען דייטשלאנד האט אטא באזער דער מיניסטער פון אויסלענדישע ענינים ער־קלערט אז די דייטשע רעגierונג האט איינגעלאדען דאס דייטשע עסטרייך צו שיקען באאמטעטיגטע פארטרעטער צו א נייער קאנסטיטוציע וואס ווערט איצט פאר־מירט אין דייטשלאנד אויף'ן ארט וואס האט בלו איצט עקזיסטירט דער פעדעראל לער ראט. די איצטיגע באאמטעטיג־טיג־וועלען אבער האבען בלויז א באראַ־טונגס רעכט.

„אין א קורצער צייט אבער" האט דער מיניסטער געזאגט" וועט דאס דייט שע עסטרייך זיין א טייל פון דער דייט שער רעפובליק. דער גרויסער עולם האט שטארק אפלאדירט אין געזונגען די דייט־שע הימנע.

פיהלט א מאסעס הערץ דעם אמת?

צאר ניקאלאס מוטער גלויבט דאס די באלשעוויקעס זענען ניט אזעלכע ברוטאלע מענשען און זיי האבען איהר זוהן ניט דערהרג'עט נאר באהאלטען איהם ערגעץ צוזאמען מיט'ן איינעקל.

פאריז פעבראוער 4

מאריא פעדאראונא, די מוטער פונ'ם געוועזענעם רוסישען צאר ניקאלאי איז פעסט איינגעגלויבט דאס איהר זוהן מיט דעם איינעקל מיכאיל לעבען נאר זיי זיינען ערטעץ בעהאלטען. זי האט זיך עכטזאגט אריינצופאהרען פון רוסלאנד בין זי וועט ניט אויסגעפינען אויף זיבער דעם אמת'ן שיקזאל פון איהר זוהן. אין דער דאזיגער מעגליכקייט האט זי שוין אויבערצייגט פיעלע פון איהרע פריינט אין די פרעמדע פון אינדראפא. עכטהאלט זעהר אפט קלאגענדן דאס דער צאר לעבט ערגעץ און אז מען ווייסט זאגאר וואו־ערט געפינט זיך.

עכטזאגט זיך צו פארלאזען רוסלאנד די גרייז גרויע מוטער האט זיך פעסט עכטשלאסען ניט צו פארלאזען רוסלאנד זי וואהינט אין יאלטא און פיהרט אן איינ פאכען לעבען. זי האט עכטזאגט די איינלאדונג פון דער רומענישער קעניג־ליכער פאמיליע צו קומען וואוינען מיט זיי. זי האט אפילו אנגעהויבען צו פאקען דאס איהר אייגענטום אין דער רומענישער באנק אין בוקארעסט. אין דער רומענישער פרעסע ווערט אויסגעגעבען אז דער אלטער מיטער האט זיך פעסט עכטזאגט צו פאר לאזען רוסלאנד. זי איז געווען זעהר דאנק באר פאר דער טובה אבער זי האט ער קלערט דאס איהרע פליכטען צו דער פא מיליע און צו רוסלאנד לאזען זי ניט פאה רען, און אז זי מיט איהרע טעכטער האבען באשלאסען צו פארבלייבען אזוי לאנג ביז עס וועט אויפגערעקט ווערען דער אמת'ער שיקזאל פון ניקאלאי מיט'ן יורש עצר מיכאיל.

פיהרער פון סיז פעינערס אנטלויפען פון נעפענעניש

לאנדאן פעברואר 4

א טעלעגראמע צו דער עקסטשיינדזיג טעלעגראף מעלדעט דאס פראפעסאר ער וואהרד דע וואלערא, אנפיהרער פון די סין פעאנערס איז אנטלאפען פון געפענגניס און צוזאמען מיט איהם זיינען אנטלאפען נאך צוויי אנדערע.

דע וואלערא איז ארעסטירט געווארען מיט עטליכע חדשים צוריק אויף דער קלאגע פון האבען אנגעפיהרט א רעוואָ־לוציאנערע טהעטיגקייט. זיצענדיג אין געפענגניס איז ער אויסגעקליבען געווא־רען אלס מיטליער צום ענגלישען פארלא מענט.

די „ענטראל נוס" מעלדעט פון דוב לין אז די אנהערע צוויי זיינען דושאהן מעקגרעי און מיכלראי, ביידע זיינען פראפעסיענעלע אנפיהרער פון די סין פעי־נערס און ערזעהלטע צום ענגלישען פאר לאמענט.

האט געקראגען א שליסעל

ד טעלעגראמע פון לינקאלן צו דער „סענטראל נוס" מעלדעט, דאס עס איז העכסט מעגליך אז פראפעסאר דע וואלע רא האט געקראגען א שליסעל צו א הינ־טער טיר וואס מען האט איהם אריבער געווארפען איבער דער וואנט פון געפע־גניס. אין עס איז אויך זיכער דאס דע ראנטלויף איז אויסגעפלאנעוועט גע־ווארען פון פריהער. אויטאמאביילען האבען געווארט, אזוי שנעל ווי די סין פעינערס האבען זיך באוויזען אין דרוי־סען האט מען זיי אויסגעפיהרט. ערגעץ אריבער דעם גרענעץ.

ליינקאלן געפינט זיך אין מזרח זייט פון צענטראל ענגלאנד, צווישען לינסעס טער און האל, און איז ארום 35 מייל ווייט פון מזרח זייט ים בריטן.

ווילען שאפען דריי הונדערט טויזענט דאלאר פאר די אידישע ליידענדע פון פאלעסטינא

קענעדער חדסה אפטיילונג פיהרט אן א גרויסע טעטיגקייט צו שאפען נויטיגסטע שטיצע פאר פאלעסטינער נויט ליידענדע. — ניט אידי־שע פרוין העלפען. — קאונסיל און דזשואיש ווימען ווייל ניט העלפען

אונטער דער אויפזיכט פון מיסעס א. י. פרימאן, פרעזידענט פון דער קענעדער חדסה אָרגאניזאציע וועט אין חודש מערץ אנגעפיהרט ווערען א קעמפיין צו שאפען דריי הונדערט טויזענד דאלאר פאר די אידישע נויטלייד ענדע פון פאלעס טינא, דאס געלד וועט פארנוצט ווערען, הונדערט טויזענד אויף עסענווארא, הונ דערט טויזענד אויף מלבושים און הונ דערט טויזענד אין מזומן געלד.

ארגאניזאציאנס ארבייט שוין אנגעפאנגען.

דער קעמפיין וועט זיך אנפאנגען אין חודש מערץ אבער דאס ארגאניזירען און פארבריטען אלע נויטיגע קאמיטעען איז אָרגאניזירען די גאנצע ארבייט האט זיך שוין אנגעפאנגען נאך מיט א וואך צוריק און די ארבייט איז שוין איצט אין פולען גאנג. מיסעס פרימאן מאכט איצט א טור איבער א סך קענעדער שטעדט און ווירקט איבעראל די ארבייט גלייך אנצופאנגען.

טאראנטאר קאמיטע צוגויפגעשטעלט

מאנטאג אויבנט איז אפגעראלטען געווארען א מיטינג אין קינג עדוואַרד האָטעל. ביי וועלכען עס זיינען ער שיינען פארלאָגען זייערע שטעלען אין דער לעמבערגער אויוועדזיטעט און די אידי שע סטודענטען זיינען ארויס אין א סטרייק אלס פראטעסט געגען דער פריל שער רעגierונג.

שוידערליכער סך הכל פון דר. לעמבערגער פאגראמען

(אינט. איר. פרעס בויורא)

ניו יארק פעבראוער 4

אינפארמאציעס צום „טאג" מעלדען דאס אין פוילען און ליטא האבען די אי דען באשטימט א וואך פון טהויער פאר די לעמבערגער אידישע קדבנות.

דער לעצטער סך־הכל פון דעם חורבן באוויזט דאס ביז פופעזעהן הונדערט אי דישע נפשות זיינען דארטען אומגעקומען נער צייטונסטיש דעלעגאטען דר. שמריהו לעווין און קלאדענס דע סאלא (דע חאלא זע?) זיינען אנגעקומען אין לאנדאן אויס גענומען געווארען ביי א גרויסען מאסע פארזאמלונג. ביי וועלכען סער סטואַרט סעמיועל איז געווען דער פארזיצענדער.

עס איז באריכטעט געווארען ביים מי טינג דאס מאנכע צייטונסטישע פראגען זיי נען געשליכטעט געווארען אין פאריז צו דערצייפערדערהייט פון אלעמעל.

סאלאניקי ציוניסטען האבען פארטרעטער.

די ציוניסטען פון סאלאניקי וועלען זיין פארטראטען ביים ציוניסטישען קאנ פערענץ אין לאנדאן דרהך'ן רב הכולל.

אין די אינפארמאציעס איז אויך גע מאלדען געווארען דאס אויקראינע האט גע שיקט א חיוו דעם אוועוואקס מארגאלין נאך צוויי דעלעגאטען קיין פאריז אין זיי זיינען דער גענעזעצער מיניסטער לאצקי און זארקין.

פאר מאנופעקטשורערס ניכען נאך פאדערונגען

(אינט. איר. פרעס בויורא)

ניו יארק פעבראוער 4

הייטען איז אנאונסירט געווארען דאס די פאר מאנופעקטשורערס אסאסי אתס נאכגעגעבען די פאדערונג פון א 44 שעה דיגער ארבייטס וואך. פערציג פראצענט העכערונג אויף די שכירות, א יוניאן קאנטראל פון די שעפער אין גלייכע פאר־גאנדערטיילונג פון דער ארבייט און מיט דעם פארמידע א ענגעראל סטרייק. אבער אין די אייגענע שעפער פאגנט. זיך הויגנט אן א סטרייק.

ציוניסטישע דעלעגאציע אויפגע־נומען אין לאנדאן

(אינט. איר. פרעס בויורא)

ניו יארק פעבראוער 4

אינפארמאציעס וואס זיינען דא ערהאל טען געווארען מעלדען דאס די אמעריקא נער ציוניסטישע דעלעגאציע דר. שמריהו לעווין און קלאדענס דע סאלא (דע חאלא זע?) זיינען אנגענומען אין לאנדאן אויס גענומען געווארען ביי א גרויסען מאסע פארזאמלונג. ביי וועלכען סער סטואַרט סעמיועל איז געווען דער פארזיצענדער.

עס איז באריכטעט געווארען ביים מי טינג דאס מאנכע ציוניסטישע פראגען זיי נען געשליכטעט געווארען אין פאריז צו דערצייפערדערהייט פון אלעמעל.

היינט די לויה

ווי מיר האבען געכטען געמאלדען האט דער קערפער פון דעם פארשטארבענעם סאלדאט אברהם אבראמאוויטש געראפט נעכטען אהער עראכט ווערען. עס האט זיך אבער די טרייז פארשפעטיגט, און דער בר מיצוה איז יעצט געבראכט גע ווארען פון טעמסעס נעכטען אין אויוענט. די לויה וועט דארום זיין היינט פון זעלבען פלאץ.

שטערונגען פאר ציוניסטישע פלענער אבגעשאפט

(אינט. איר. פרעס בויורא)

ניו יארק פעבראוער 4

א טעלעגראמע צום „פארווערטס" מעל־דעט דאס דער ציוניסטישער פיהרער דעוד דאס די ציוניסטען אין פארז פרע־הען זיך מיט דעם וואס זייערע פארלאנ־גען ווערען מומים. די פארהאנדלונגען צווי שען די ציוניסטען מיט דעם עגלישער הומעיערונג האבען באזייטיגט אלע שטער הונגען צו א אידישער היים אין פאלעס־טינא.

פאלעסטינא וועט זיין א זעבסטשטענדיגער שטאט

(אינט. איר. פרעס בויורא)

ניו יארק פעבראוער 4

א טעלעגראמע צו דער „ווארהייט" מעלדעט דאס דער ציוניסטישער פיהרער ראסאף וואס איז א דעלעגאט פון ווילנא צוזאמען מיט דעם ענגלישען פיהרער נאלדבערג צו דער לאנדאנער ציוניסטי־שער קאנפערענץ האט ערקלערט דאס פראנקרייך האט נאכגעגעבען די פאדע רונג פון סיריען צו מאכען פאלעסטינא א עלבסטשטענדיגען שטאאט.

צו וואך צייט.

די אינפארמאציעס מעלדען אויך דאס דער אידישער פעעסאר שוק און פרא פעסאר אלעקסאנדער האבען אויס פרא טעסט פארלאָגען זייערע שטעלען אין דער לעמבערגער אוניווערזיטעט און די אידי שע סטודענטען זיינען ארויס אין א סטרייק אלס פראטעסט געגען דער פוילי שער רעגierונג.

שוידערליכער סך הכל פון דר. לעמבערגער פאגראמען

(אינט. איר. פרעס בויורא)

ניו יארק פעבראוער 4

אינפארמאציעס צום „טאג" מעלדען דאס אין פוילען און ליטא האבען די אי דען באשטימט א וואך פון טהויער פאר די לעמבערגער אידישע קדבנות.

דער לעצטער סך־הכל פון דעם חורבן באוויזט דאס ביז פופעזעהן הונדערט אי דישע נפשות זיינען דארטען אומגעקומען נער צייטונסטישע דעלעגאטען דר. שמריהו לעווין און קלאדענס דע סאלא (דע חאלא זע?) זיינען אנגעקומען אין לאנדאן אויס גענומען געווארען ביי א גרויסען מאסע פארזאמלונג. ביי וועלכען סער סטואַרט סעמיועל איז געווען דער פארזיצענדער.

עס איז באריכטעט געווארען ביים מי טינג דאס מאנכע ציוניסטישע פראגען זיי נען געשליכטעט געווארען אין פאריז צו דערצייפערדערהייט פון אלעמעל.

סאלאניקי ציוניסטען האבען פארטרעטער.

די ציוניסטען פון סאלאניקי וועלען זיין פארטראטען ביים ציוניסטישען קאנ פערענץ אין לאנדאן דרהך'ן רב הכולל.

אין די אינפארמאציעס איז אויך גע מאלדען געווארען דאס אוקראינע האט גע שיקט א חיוו דעם אוועוואקס מארגאלין נאך צוויי דעלעגאטען קיין פאריז אין זיי זיינען דער גענעזעצער מיניסטער לאצקי און זארקין.

ליי סענס וועלען געגעבען ווערען בלויז צו ענגלישע און קענעדעה בירגער

פאריס קאמישיאנערס באשליסען ניט צו געבען קיינע רייסענס צו אויס־לענדער

נומען דעם דאזיגען באשלוס אויף דער עצה פון א דעפוטאציע פון קאנטראלערס וואס האבען שטארק אנטיירט דערפאר אז אזא געזעץ זאל אנגענומען ווערען.

אין דער דעפוטאציע זיינען געווען פאלגענדע:

קאנטראלער מעקבריידד, קאנטראלער מענ־וויער און קאנטראלער קאמערען, אלע דריי האבען געשיקט מיט א זעלבע־נער אלאקווענץ די נויטיגקייט פון אנ־נעהמען דעם דאזיגען געזעץ.

הייטיגע נייעס

פון הייטיגן און וויטער וועט אין טא־ראנטא קיין אויסלענדער ניט קאנען באַ־קומען קיין סיזוויץ לייסענס, אויף צו פיה־רען אויגענער וועלכע געשעפטען, אויב דער בעטרעפענדער וועט ניט זיין ענטוויג דער אן ענגלענדער אדער א נאטוראליזיר טער בירגער. אין קענעדע.

דעם דאזיגען באשלוס האבען אנגענו־מען די פאלס קאמישיאנערס בוי זייער מיטינג געכטען נאכמיטאג.

א דעפוטאציע פון קאנטראלערס.

די פאלס קאמישיאנערס האבען אנגע־

הרב גארדאן מאכט ערפאלג מיט זיין אגיטאציע

זייט די באוועגונג געהט דא אין פאר דער „פאראקיעל סקוהל", וואס הרב י. גארדאן זיך איז נאמענען געווארדמעט דער זאך, און איז געווארען איהר פעהיגס טער אגיטאטאר, אגיטירענדיג ניט נאר אויך פאר גאנצע קאנגרעגיישאנס.

לעצטענס האט זיך הרב גארדאן בא־טוצט מיט דער געלעגענהייט אין מיקאל שוהל, ווען דארטען איז געפראוועט געווא־רען דיי בר מצוה פון ל. ק. שאפירא'ס א זוהן, און סיי אין שוהל, אוז אז שפעטער ביי מר. שאפירא אין הויז, האט ער אגי טירט פאר דער „פאראקיעל סקוהל" און זייגע ווערטער האבען געבראכט רעזול־טאטען אין דער פארמע פון שענקע סומ־מס פון שעהנע סומס פון אנשטאלט.

דער פלאן אויף אגיטאטע עוועגנ־געפלט אלעמען. און דער עולם האלט עס שוין וועלען זעהען אלס א ווירקליכ־קייט. אז עס איז ניטא וואס פאראיבער צו האבען, צופיעל ערציהונגס אנשטאלטען האבען מיר ניט אין שטארט.

אט דאס הייסט ראכע נעמען פון דער פאליציי

פיטערבארא פעבראוער 4.

מיט א קורצער צייט צוריק האט עמי צער געלאזען וויסען לייסענס אינספעק־טאר גודריטש דאס עס זיינען פאראנען חשד'ן וועגען פיהרען שנאפס אין יענער געגענד. און עס איז אוועקגעשיקט גע ווארען א פעהיגער אינספעקטאר קיין גוי־טענזול.

אנקומענדיג אויף'ן סטיישאן האט דער אינספעקטאר אנגעהויבען וואהרען פער־דעכטיגטע בליקען און אלע ווינקעלאך שמעקען מיט דער נאז צו אלעס. וואס האט אויסגעזעהען ניט גלאטיג. אין פליצלינג האט ער דערזעהען. ווי אין א ווינקעל שטעהט א גרויס פעטשעל, פאר־לאיען, אין א בעל הבית.

אין די נעקסטע פאר מינוט האט זיך דאס פארוויתומ'דיג פעטשעל געפונען אין די הענט פונ'ם צופריעדענעם אינספעק טאר, און וועלענדיג זיין זיבער מיט זיין געוויינס האט דער אינספעקטאר אנגעפאנ־גען טרייסלען דעם פעטשעל און צוהערענ־דיג זיך וואס פאר א מין קולות פון הארט וועט זיך הערען. צו זיין גרויסען ערהיט און דער גרוך האט איהם אויך גאר ניט געפאלען זאגען. ער האט נאכאמאל געטרייסלט אביסעל שטארקער און אלץ נאר ניט געהערט.

פליצלונג איז אנגעקומען אין עלטערע פרוי, צוזאמענדיג עוים פעטשעל האט דער אלע.

אזוי שטארקערע ביער פאר ענגלאנד

לאנדאן פעבראוער 4

דער קריעגס קאבינעט האט באשלאסען צו ערלייבען צו פראהוויזיגן מעהר מיט 25 פראצענט ביער, און אויך אז דאס ביער וועט מעגען געמאכט ווערען מיט דריי גראד שטארקער ווי ביז איצט, אבער וואס אבעלאנגט די פריזען וועט די רעגierונג נאך אלץ האבען די קאנט־רולע.

מעהר און שטארקערע ביער פאר ענגלאנד

לאנדאן פעבראוער 4

דער קריעגס קאבינעט האט באשלאסען צו ערלייבען צו פראהוויזיגן מעהר מיט 25 פראצענט ביער, און אויך אז דאס ביער וועט מעגען געמאכט ווערען מיט דריי גראד שטארקער ווי ביז איצט, אבער וואס אבעלאנגט די פריזען וועט די רעגierונג נאך אלץ האבען די קאנט־רולע.

אינטרינגעס פון דייטשען קייזערליכען הויף

א שפאנענדער ראמאן, וואו עס ווערען אויסגערעכט די דייטשיש־פרייסישער גרויזאמקייטען און די מיליטאריסטישע שטרעבונגען פון די יונקערס, וועלכע האבען פאראיזאכט די יעצטיגע בלוט־באד.

פון עקס

(128־טע פארזעצונג)

— ענגליכע האחיים — האט אויל דיך אויסגערופען — פאר אזעלכע גרויסע גנאדען, געפיל איך נאר ניט דיין ווערטער מיט וואס אויסצודריקען מיינע אינערליכע געפיהלען! איך הער בלויז פערזיכערן, דאס בין צום לעצטען פינטעל פון מיין אייג. ווער איך בלייבען פליסיג און גע־טרייו צו אייך!...

— דאס ווייס איך ליעבער מילער; איך ווייס, אז מיר געפינען אין איך דעם עהרליכען און געטרייען דיענער וואס מיר זוכען, אבער ליעבער פריינד, פארלאז־פיג זיך איהר מוזיק צופרידען זיין מיט א קליינעם געהאלט, אפ ווערען געצט פון אנדערע זייטען. פערפיידערט צופיעל אומזיסטיגע געלדער, און אום ניט דעם פאלק צו בערהיקען מיט נאר געעסערע אבנאבען, מוז איך מיט מיין פרוי זיך דערווייל איינטייליען.

איהר וועט דערווייל בעקומען טויזענד טהאלער א יאהר, און אייער פרוי, בלויז דעם טרוסענעס מיטעל, מיט א גע־שענק וואס מיר ווערען איהר ווען עס און מאכען.

— ענגליכע האחיים, די עהרע אליין איז ביי מיר ווערט, מעהר פון די גרעסטע בעלוינונג. אייסערדעם איז מיין און מיין פרוי'ס געהאלט איבערגע־נוג פאר אונז צום לעבען, און מיט פערלאז־גען נאך מעהר, וואלט זיין פון אונז אין בערעכט.

— דאס איז מיר עהר ליעב צו הער־רען. ליעבער מרבר, אבער פון דעסטעג־גען מוז יעדער מענש האבען אויף א פערבעסערונג.

מארגאן אין [illegible] ווייס זאלט איהר זיך מערקען צום [illegible]נסט. און דערווייל מעגט איהר זיך מאכען פארטיג אבצוזאמ־זען נאך סטרעלין.

— דאנק וועט איהר זיך פארשטע־הען פאר אייערע האחיים און וועט איהר איבערגעבען בריעף און געשענק פון מיר. [illegible] וועט איהר [illegible] מיטען.

— עס בעפעהל ענגליכע האחיים! אולריך האט זיך טיעף פערגיינט און אין ארויס, אין אין פארצייטער האט זשוין ווידער אויף איהם געוואכט דער קאמערהער.

— נו, זייט איהר צופריעדען מיט אונז, ליעבער פריינד? — האט ווערדי געפרעגט.

— הער קאוואליער, דאס מעגט איר גלייב איר, זעהן. פון מיין גליקליכען פנים און פון מיינע פינגערלייגע אויגען האט מיילער געענטפערט — מארגאן הייס הערן מיר מעהר..... יעצט אין מיין אייג ציינער געראנג — מארגאן! . . . .

אולריך האט יעצט אנגערעכט. דאס ערשטע מאל איז זיין ליעבען האט ער בעזע־מען אז אפיציעלע בעשטעטיגע שטעלע אין דער איינפלוס פון ווערדי, אין אום ניט דעם פאלק צו בערהיקען מיט נאר געעסערע אבנאבען, מוז איך מיט מיין פרוי זיך דערווייל איינטייליען.

איהר וועט דערווייל בעקומען טויז זענד טהאלער א יאהר, און אייער פרוי, בלויז דעם טרוסענעס מיטעל, מיט א גע־שענק וואס מיר ווערען איהר ווען עס און מאכען.

— ענגליכע האחיים, די עהרע אליין איז ביי מיר ווערט, מעהר פון די גרעסטע בעלוינונג. אייסערדעם איז מיין און מיין פרוי'ס געהאלט איבערגע־נוג פאר אונז צום לעבען, און מיט פערלאז־גען נאך מעהר, וואלט זיין פון אונז אין בערעכט.

— דאס איז מיר עהר ליעב צו הער־רען. ליעבער מרבר, אבער פון דעסטעג־גען מוז יעדער מענש האבען אויף א פערבעסערונג.

מארגאן אין [illegible] ייס זאלט איהר זיך מערקען צום [illegible]נסט. און דערווייל מעגט איהר זיך מאכען פארטיג אבצוזאמ־זען נאך סטרעלין.

— דאנק וועט איהר זיך פארשטע־הען פאר אייערע האחיים און וועט איהר איבערגעבען בריעף און געשענק פון מיר. [illegible] וועט איהר [illegible] מיטען.

— עס בעפעהל ענגליכע האחיים! אולריך האט זיך טיעף פערגיינט און אין ארויס, אין אין פארצייטער האט זשוין ווידער אויף איהם געוואכט דער קאמערהער.

— נו, זייט איהר צופריעדען מיט אונז, ליעבער פריינד? — האט ווערדי געפרעגט.

— הער קאוואליער, דאס מעגט איר גלייב איר, זעהן. פון מיין גליקליכען פנים און פון מיינע פינגערלייגע אויגען האט מיילער געענטפערט — מארגאן הייס הערן מיר מעהר..... יעצט אין מיין אייג ציינער געראנג — מארגאן! . . . .

אולריך האט יעצט אנגערעכט. דאס ערשטע מאל איז זיין ליעבען האט ער בעזע־מען אז אפיציעלע בעשטעטיגע שטעלע

אין דער צייט פון ווערדי און שיקאגו, האבען אבער אין פרייסען געהערשט א וועלגער, א ריטער און א בישאפסווערדער, וועלכע האבען פערשקלאפט און געקנעכט טעם דעם פאלקס־גייסט מיט אלערליי נאריש און אבערגלויביש געזעצען, ביז זיי האבען איהם געבראכט צו דעם פונקט וואס זיי האבען געוואלט.

דאס פאלק וואס איז דאמאלס נאך געווען דום און אונגעבילדעט, איז געווא דען אבערגלויביש, און האט אנגעהויבען צו גלייבען אין איבערנאטירליכעס, אין וואונדער, אין בשוף, אין שוואר־צקונסט, אין שדים און אין מתים.

אין נאנץ בערליין און אין נאנץ פאטס דאם, איז דאמאלס געווען שווער צו גע־פינען א הויז אדער א געזעלשאפט וואו מען האט ניט געמאכט קיין צויבעריי, וואו מען האט ניט בעשווארען קיין גייס טער, און וואו מען האט ניט געפארשט פון די שדים.

וואס מעהר צבוע'יאל איינער איז גע־ווען און וואס מעהר געהייימניסען ער לאט געהאט, אלץ הייליגער איז ער גע־ווען, און וואס מעהר פאנאטיש און מיש־גע, אלץ מעהר האט ער געגאלטען פאר פרום, און וואס וועניגער א זאך האט זיך פערטראגען מיט'ן שכל, אלץ מעהר האט מען אין דאס געגלויבט.

עס האט ווירקליך געשיינען, דאס די דאמאלדיגע "מחות" זיינען געווען אזוי פערשטאפט צו גלויבען, דאס ביים בכלה קען מען איבערקהרען א וועלט, דאס מיט איבערגאטירליכעס קען מען בע־יעגען די נאטור, און דאס מיט פרומקייט און הייליגקייט קען מען אבראכען די צייט פון מיטצוברינגען די זאכען וואס זיי מען ברייגען!

דער שפאצירגאנג אין קע־ניגליכען פארק.

ניט ווייט פון פאטסדאם, אבער דעמט ווייט פון גרויסען וועג, איז געשטא־נען אן איינציגע איינשאפטיגע קליינע הויז וואס האט אויסגעזעהן ווי א פייער הויז, און וואס איז דאך ניט געווען קיין פייערהויז, ווייל אום דעם האט זיך ניט גע־ועהן קיין פעלד, קיין נארטען, קיין גרינס און אפילו ניט קיין בוים און קיין פלאנצ־

(פארזעצונג פאלגט)

אייארטע קאמאנדירטן וואיינען אין טערקישען פאראן

פארזיין, פעברואר 4

אינפארמאציעס צו דער „מאטין" לורדען דאס די טערקישע באמאטע האט בען אפגעטראטען דעם פאלאין פון קאנס־טאנטינאפאל, דאן עגזעטר פאשא, דער געוועזענער טערקישער קריעגס מיניס־טער אין איבערגעגעבען, צו גענעראל פראנץ, דער אליאירטער קאמאנדי־רער פון דער ארמיי וואס געפינט זיך אין אייראפעאישען טערקיי.

א שעהנע שמחה

איין א ברית אין 72 באדרען סטריט ביי מר גרינבערג וואו חזן וולאדאווסקי איז געווען דער מוהל האט דער עולם זעהר שעהן פערבראכט אין דערביי אויך ניט פארגעסען אן צדקה.

עס איז געוואטערט געווארען 10 דאלאר 7 דאלאר פאר מלחמה קרבנות און 3 דא־לאר פאר דעם פארקס פעראיין.

מיסעס שטיינהארט פון דעם ערבען ריזיז האט באצאהלט 2 דאלאר פאר צעה רען דאס געלד אין מר וואנגער פון עדר וואיד סטריט האט בעצאהלט 2 דאלאר פאר אויזקטראגען דאס געלד.

דאס געלד האט מען דאן איבערגע־נעבען חזן וולאדאווסקי אין דער לעצטער האט דאס איבערגעגעבען הער וויינבערג פון אידישען זשורנאל.

דער קאנפערענץ אין דער פארקס פער איין דאנקען די מנדבים.

בעקאנטמאכונג צו אלע קאסטי־מער מענער שניידערס דזשייקאבס און זון

די עקספערט פענטס מייסטערס האבען געמיטפט פון 62 ריטשמאנד איסט צו 513 קוין סטריט וועסט, טעלעפאן ארעלייד 2650. ניט אונז אייערע אר־דערס און מיר ווערען אייך צופרידענ־שטעלען מיט אונזער ארבייט ווי אויך מיט די פרייזען.

מאכט אויפמערקזאם אייערע בעקאנטע אויב זיי ווילען האבען א גוטע פאר פענטס געמאכט פון אונזער אדער אייער מחזיר, זאלען זיי זיך ווענדען אויף דעם אונטערנעמען אדרעס.

ווער עס האט מענער קלאדינג זאל בעזעגען צו אונז, מיר ווערען צופרידען א גוטען פריין. נעדענקט אונזער נייעס אדרעס: די עקספערט קאסטום פענטס מייסטער, 513 קוין סטריט וועסט. טעלעפאן ארעלייד 2650.

דריין און קאנקריט קאנטראקטאר

מיר נעבען פריי עסטימייטס

G. & V. Pompilio
173 Manning Av.

בעסטע ארבייט

מעסיגע פרייזען

נעסייוויס א דאלאר—פארדינט א דאלאר

דאס איז אן אלטער שפריכווארט

אין אייך איהר ווילט סייפען פון 20 ביז 30 פראנ צענט אויף אייערע

דרזק ארבייט

דאס טעלעפאנירט עדעלייד 3967

די דזשוירנאל פרעסס

251־253 קוין סטריט וועסט

(אין זעלבען פלאץ פון „אידישען זשורנאל")

אין מיר קומען גלייך אריבער אויך איבערצייגען דאס סיי וועלכען פרייז איהר האט פון איין צווייטען פרינ־טער אדער אינזוראנסעס. פון בעפארגע ארבייט וועלען מיר אייך צו יעדער צייט געבען 20 פראצענט ביליגער ווי א צווייטענס פרייזען אדער אינזוראנסעס.

גוטע ארבייט אין אטענדעט אין צייט גארענטירט.

קיין דזשאב איז ניט צו קלוין אדער צו גרויס.

מיר האבען אויך א גדויסען אויסוואהל פון פערשידענע קאלענדארס צו די ביליגסטע פרייזען.

ארבייט אייערע מיטינג לעטערס ווערען געמאכט אין זעלבען טאג ווען איהר אדרעס געפרינטעט אין א ריינער אידישער שפראך.

עדעלייד 3967

251 קוין וועסט

אינגראנטען

ווערען געהאלפען
אייערע עלטערן און פאמיליע

אין רוסלאנד, פוילען, גאליציען און רומעניען און איבעראל, ווערען געזוכט פאר אייך, אום צו שטעלען אייך אין שנעלער פארבינדונג.

נאך אינפארמאציעס ווענדעט זיך צו

ה. דזוארקין

נאציאנאלער דירעקטאר (פיר טארענטא) פון דער הויפט אימיגראנטען אייד סאי־סייטי אין אמעריקא

צו יעדער צייט פארטיג אייך צו העלפען.

525 Dundas W. Toronto Ont.

אורין

אויספליסונגען
קורירט אין
24 שטונדען
יעדע פיעל האט דעם נאמען
MIDY
SANTAL CAPSULES MIDY
מיט זיך פאר נאכנעמאכטע

די לאיער פירמא פאקטאר און שולמאן

לאזט וויסען אלע קליענטען פריינד און בעקאנטע דאס פון דעם ערשטען יאנואר, 1919, וועט זייער אפיס זיך געפינען אין דעם לומסדען בילדינג, אדרעייס סט. איסט, קארנער יאנג, אין סוייטע 303, אנשטאט דעם יעצ־טיגען פלאץ אן 299 קוין סטריט. ביטע נעהמט אין אכט דעם נייעם אדרעס:

FACTOR & SHULMAN
303 Lumsden Bldg
Adel. St. East. Cor. Yonge Street

איזידאר פינבורג

באריסטער, (לאיער)
קאמישאנער אוו דיעדס,
געלט צום פארלייהען 35 אינפיריער בענק
171 יאנג סטריט
טעל. מיין 3406
וואוינונג טעלעפ. הייל. 2296

אברהם קאהען

פארדיסטערס
נאטארי פאבליק קאמישינערס
א. א. ו.
Sun Life Building
60 Victoria Street
Main 2934
אברהם קאהען נארט 267
סעמיועל קאהען דזשאנקשען 1545

חזן מאנאוויטש

מוהל מומחה און מסדר קדושין

איך בעט אלע מאסיטי ברידער, וועל־כע באלאנגען מיט מיר אין פרייד אף איזראעל, מאגס אף דזשייקאבס, הינבען פערענדליכען אלע אידען פון מיקאל שוהל מעמבערס און סיט האלדערס און אלע אידען פון מאראנטא, פארנעסט ניט צו צו רופען חזן מאנאוויטש צו אייערע שמחות! איך פארשפרעך און נאראנ־נאט בעשטע אייך מיט א ברית מעג עס זיין אין הויז אדער אין אבי וועלכען האס־פיטאל אין סיטי אף מאראנטא וועל איך עס אטענדען מיט דאנק.

אריטע פאטוטיו נאנץ אומזיסט.

איך נעהם אויך אן קאונטרי אדרעסס.

ריכטיגע בעקאנדלונג און אטענשאן.

פארנעסט ניט מיין אדרעס:

מ. ז. מאנאוויץ 233 בעווערלי סט.
מיין טעלעפאן נומער איז קאל. 2033.

פאטראניזירט די איינצינע אידישע ווינדא קלינינג קאמפאניע

מיר אפערירען צו אלערהאנד פון פענסטער, אפיסעס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען פאר יאר. מיר ווערען אויך ריכטיג אין יעדער ריכטונג. 10 טעראל סטריט טעלעפאן ארעלייד 2087

מאכט ניט לאנג.

טעלעפאנירט צוליב

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, 10 TERAULEY ST

היט זיך פון דעם הוסט

קויפט א 35 סענטיגע פלעשעל פון דר. מייסיענס הוסט רפואה און בא־פרייט זיך פון דער געפעהרליכער אנ־שטעקונג וועלכע פיהרט צו קאנסאמפ־שאן און לונגען אנצינדונג.

אבסאלוט נאראנטירט.

ווערט פארקויפט נאר ביי:

Claude J. Halloran
קאט רייט דראגיסט
202 ראנדעס סטריט וועסט קארנער סענטער עווניו, טאראנטא.
טעלעפאן ארעלייד 1281.

דר. פאומאן

דענטיסט
האט זיין
דענטיסט אפיס
אויפ'ן קארנער מיקאל און דאנדעס סט. איבער דער דאמיניאן באנק.
טעלעפאן קאלעדזש 7782.

מ. בראון

דזשענעראל אינשורענס אגענט
איך רעפרעזענטירע די
Ocean Insurence Co.
Assets $24,000,000
וועלכע ניט פאלגט פיר פארגיס־שור פיר 3 יאהר און שטעלט אריין ביינע פעפיצעלע פונקטען אין די אידישע פאליסעס
Ocean Office Cor. King & Yonge St. M. 4124
M. BROWN Agt.
147 Seaton St, Phone M. 2364

צו־זיין־געווען
האלט דיין אייגער מאגען
הענפי האס
ווירקט!
רייניגט! לויטערט!
דעם מאגען דאס בלוט
פעקוניאס צינטראל. זין אין 25 באקס.

דר. מ. פיוניק

דענטיסט
שינערצלאזע עקסטראקשאן פון צייטן
קאר. קווין און סטעדיינע עוו. רום 2
טעלעפאן ארעלייד 4067

דר. ד. א. סיגעל

דענטיסט
פארנער דאנדעס סטריט און סטעד דיינע עוו. אפיס טעלעפאן קאלעדזש 6073. הויז טעלעפאן קאלעדזש 6937

דר. בערנארד שאפער

דענטיסט
האט ערעפענט
א דענטיסט אפיס
איז 346 קאלעדזש לפרים
איבער אלע האיז סטאטער
טעלעפאן קאלעדזש 252

כלויז חזן וולאדאווסקי

איז אנשטענדיג. ריזיג און פארזיכטיג

אלם מוהל

און אלם מסדר קדושין

אלע עלטערען פון קינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט וויל דאס איז זייער איינגענעם בעגעגעס. מאנטר ליים קענען מיר אויך ריזען אויף אייערע שמחות.

וואהנונג 62 בראנזוויק עווענו. אין טעלעפאן קאלעדזש 1078

מיר מריטע אומזאנסט.

ארבייטער פערלאנגט

פערלאנגט עקספיריענסד פיניישערס אין אפערייטארס. פראגרעס קלאוק קא. 391 ספערינג עווענו.
4502 2 6

פערלאנגט זאפארט צו קויפען א הויז מיט א גרויסען יארד פאר א רעג שאפ. נאכפרעגן מר. טאפ 110 באלדווין סטריט.

ביז 6 א זייגער אין אבענד קען מען אנפרעגען אויף'ן טעלעפאן ארעלייד 4607
4506 2 10

פערלאנגט עקספיינסד לייזדיעס שניידערס זיך ווענדען קאפלאן 458 בלור סטריט וועסט.
4505 2 5

פערלאנגט העלפערס ביי מענער וועסטען 121 טעראלי סטריט
4509 2 6

פערלאנגט מיידלאך פאר פעלינג און מאכען באטאנהאלס ביי האנד פאר מע־נער קאוטס, סטעדי ארבייט און גוטע ווייזדשעס 578 דאנדעס וועסט אפסטערז
4513 2 5

פערלאנגט אפערייטארס פאר קינ־דערשע קאוטס, די פערפעקשאן טשילדר רענס קלאוק קא. 118 ריטשמאנד וועסט.
4526 2 7

פערלאנגט עקספיריענסד אפערייטארס פאר לייזדיעס קאוטס, סקירטס און דרעס אין פיניישערס פאר סקירטס.
סטעדי ארבייט, 63 וועלינגטאן וועסט.
4527 2 7

עקספיריענסד אפערייטארס פאר לייד דיעס סוט סקירטס. דאמיניאן קלאוק מאנפאקטיג 60 באטהורסט סטריט.
4516 2 7

פערלאנגט באטאן נייערס צו לייזדיעס קאוטס און סוטס אפערייטארס און פיניישערס צו לייזדיעס דרעסעס די אן גס מאנופעקטשורינג קא. 296 ריטשמאנד סטריט וועסט 6־טע פלאר.
4531 2 5

פערלאנגט עקספיריענסד אפערי־טארס צו קלאוקס. נאכפרעגען פיטער קלאוק מאנפאקטיג. 103 עדלייד סט. וועסט.
4539 2 9

א יונגער מאן זוכט א דזשאב צופריע־דען צו טון עני ארבייט. קען אויך דריי ווען א פערד 120 דזשנאן עוועניו מר. בייל.
4538 2 6

עקספיריענסד אפערייטארס פאר לייד דיעס סוטס, סקירטס, דאמיניאן קלאוק מאנפאקטיג 60 באטהורסט סטריט.
4516 2 6

פערלאנגט א א פתו אדער א מיידעל פאר לייכטע הויז ארבייט. קיינע קליינע קינדער. — גוט בעצאהלט. מעלדען 388 אידיאן גראוו, טעלעפאן דזשאנקשאן 983
4518 2 6

דער מאן וואס האט פערלאנגט א פרוי פאר הויזהפינג אין האמילטאן זאל זיך ווענדען זשורנאל באקס 195.
4311 2 6

פערלאנגט עקספיריענסד טיילאר פאר לייזדיעס קאוטס און סוטס. ענטערפרייז קלאוק מאנופעקטשורינג 107 סימקא סט.
4517 2 6

א פערמענליכער באי דריי טויזענד דאלאר קעש. גוטע באשעפטיגונג זוכט בעקאנטשאפט מיט א רוסישע מיידעל פון 24 ביז 25 יאהר אלט, קיינע געלד פארלאנגט. זי דארף אויך ניט זיין קיין טענצערין. די פארזינטערעסירטע זאל זיך מעלדען זשונגאל באקס 293, נאך איינצעהייטען.
4494 2 9

פערלאנגט א יונגען באי צו שפיעלען וויאלין אין א מאזיקינג פיקטשור שאו, 2 שטונדען יעדען אוועק.
Maple Leaf Theatre
Queen & Elizabeth St.
4521 2 5

פערלאנגט פיניישערס אין עדזש ביים טערס. פאר מענער ארבייט. קאהען 380 אדעלייד וועסט טאפ פלאר.
4525 2 5

מאטאר טראקס, עקספרעס און מוא־וינג דזשאבס ווערען נעמאכט צו בילינג פרייזען. טאמצין, 67 וויקליד עוו. טעלע פאן קאלעדזש 8834.
8834—2—23)

דעכער פיקסען

איך מאך אין נייע דעכער סלייט, שינדעל גראוועל און פייפער. בילינג פרייזען פאר פיקסען אלערליי דעכער. מיל ווארטען אויף־די געלד ביז נאך א רעגען, איהר זאלט זיין זיכער אז דער דזשאב איז גוט. און דאנו גארענטירען מיר אויף ווייטער. אויך פיקסען מיר ריגווזס אין מאכען נייע.

ס. מאנהיים און קא.

130 יוראן סטריט
טעלעפאן קאלעדזש 3859
25 יאהר עקספיריענס

צו פערענטען

צו פערענטען 3 גרויסע רומס מיט אלע קאנוויניענס, סעפערעט געז. 39 ווייד־מער סט. ביטווין פיטער און דזשאהן סט.
4463—2—(6

צו פארענטען א פוירנישד פראנט רום פאסיג פאר 2 לייטע, ביטערס סט. צווישען דאנדעס און קאלעדזש סטריט. שרייבען זשורנאל באקס 370.
4519 2 5

צו פארענטען א פלעט פון 3 אדער 4 רומס, סעפערעט געז, פאסענט פאר א פאאר פאלק אדער עלטערע מענשען; גלייך אריינצוזיטצען 456 דאנדאס וועסט.
4540 2 6

צו פארדינגען 2 רומס 10 דאלאר א מאנאט געז און בעהייצונג און אלע קאנ־וויניענס. נאכפרעגען 153 יוראן סטריט
4536 2 6

א רעג שאפ צו פארענטען 34—32 סטארס סטריט. נאכפרעגען נח גרען 58 סטריט
4532 2 7

א הויז צו פארענטען 391 ארעלייד סטריט וועסט. נאכפרעגן 58 נייעגרא סטריט פאן גוט זיין פאר א גראסערי סטאר.
4533 2 7

ביזנעס קויפען און צו פערקויפען

קיינס פיקער און עסיק קא. האט 50 פארצענט ווייניגער פיקעלס צו פארקויפען בייזיגער ווי האלסייל פרייזען. נאכפרעגען 69 אסינגטאן עוו. טעלעפאן פארקדייל נומער 14527
4287—2—21

צו פארקויפען א סאלון בריק הויז אין גרויס סטריט פון 8 רומס אין לאט 108 ביי 20½ מיט אלע קאנוויניענס. נאכ־פרעגען 69 דזשעראלד וועסט. א בארגין פארן שנעלען קויפער. אורזאכע פארטנער שיפ.
4481—2—5

צו פארקויפען א דזשענטס פורנישינג סטאר אין בוש אין שוה סטאר אין א קוויליכען געגענד אום 50 מייל פון טארענטא. אין ביזנעס פאר די לעצטע 10 יאהר, מיט אורזאכע פאר פארקוי־פען. ב. פאלאקס 267 ריטשמענד וועסט
4508 2 8

גראסעריעס, רעסטאראנטס וועלכע ווזען אונזערע שטעקרעניג טהע אין קא־פי קרינגען א גוטען נאמען, ווערען ער אלערדייד. פיפערס טהע אין קאפע סטאר 284 קווין סט. וועסט. פאן ארעלייד 5270

א דריי גוטס סטאר צו פערקויפען זעהר בילינג. א בארגין וואס טרעפט איין מאל. אין הונדערט יאהר מיז שנעל פער־קויפט ווערען. אורזאכע פארלאזט די שטאדט. נאכפרעגען 423 ספערינג עוו. דריי הונדערט דאלאר, זעהר א סך סטאק.
4534 2 6

צו פארקויפען א ליידעס טיילאריג אורזאכע פערלאזט די שטאדט. נאכפרע גען 1406 דאנדאס וועסט.
4535 2 9

צו פארקויפען א האבעל אוועז סטאו מיט גען קאמבאנייאשן גוט פאר א הא־טעל רעסטאראנט אדער בארדינג הויז.

נאכפרעגען הערמאן 187 קווין וועסט.
4537 2 9

צו פארקויפען א נייעם הענפי האס סטאר און איין באקס געוויזט 6 מאנאטען 930 בלור וועסט.
4542 2 5

ביזנעס שאנסען

טעלעפאנירט אדעלייד 153.

פאר מעסענדזשער.

אלע סארטען שעהען געשארפט און גע־שליפען פון 10 סענט און העכער.

אלע סארטען רייזער בליידס: געשארפט, אויך די געוועהנליכע רייזערס געשארפט און געשליפען און אריינגעשטעלט נייע הענטלאך צו רייזערס.

מיר קומען נאך דער ארבייט.

די אלערט, שארפער, דעג
180 באטהורסט סט. טארענטא. אנט.
4503

איפמערקזאם צו קארפענטערינגען קאנטראקטינג

מיר נעהמען אן ארבייט פון 1 דאלאר און העכער אויך פארניטשור ווערט גע־פיקסט, זיך ווענדען צו שטיינער 665 קווין וועסט, טעלעפאן ארעלייד 3359.
4189 2 13

עלעקטרישע פיקטשורס עלעקטרישע פארבאכטע ווייערינג ווערט פון אונז אריינגעשטעלט אין אלטע הייזער. מיר מאכען אויך מאטאר - ווייערינג, ריי־פיירס און אלעס אנדערעס אין דער עלעק־טרישער ליין. ארבייט איז גארענטירט. עסטימייטס ווערען פריי געגעבען. ארט עלעקטריק 307 יאנג סט. פאן מען 2413.
4117—6—7)

דעכער פיקסען

מיר מאכען נייע דעכער און מיר פיק־סען אלטע און אלערליי בלעכער ארבייט אלעס איז גארענטירט. נאכפרעגען בלום אין קאטפאניע, 115 עליזאבעטה סט. פאן מען 2571
4344—2—23

פלאסטערינג ווערט געמאכט.

אויך פיקסען מיר אלטע פלאסטע - רינג, אויך סייד - וואקס און בריק טשימנים. טעלעפאנירט דזשאנקשאן 8144 אדער ווענדעט זיך צו מארים אוף קייט 251 אגוסטא עוו.
4413—2—28)

שפא

סייזנ

א זעלטענע ע

ווערטע

קומט אריין

א סייווינג

קלייבט ביי אייד

מר

אפיס 251־53

די העלדען פון ירושלים

א היסטאָרישער ראמאן

— פון —

דניאל מאַרדאָוויצעוו

(9 טע פארזעצונג)

פאר נאטס פאלק א ווייזנע נביאים האט זיך דער ים געשפאלטען, אונזערע אבות דורכצופירען ביטשה און די מצרים, די שונאים, צו דער טרוקנען, און דעם וויסטען מדבר האט נאט געשפייזט זיינע אויסגעקליבענע קינדער מיט מן און פון שטיינער, פון פעלזען האט ער שפרינגט וואסער, אז נאט האט געוואלט עבען זיין ליעבען פאלק פלייש צום עסען פון דער מדבר בעדעקט געווארען מיט שווארצען פון הימעל, דער ירדן האט אויב געהאלטען זיין שטראם, דאס אידישע פאלק זאל טרוקנע אריבערגעהען דעם טייך ווערכער פיהרט אין ארץ ישראל. ירושלים מיינען זאגען נים איינגעפאלען פון די הארמאטען אין קוילען, נור פון דעם הימעל פון הייליגען שופר, אויף דעם נביא'ס בעפעהל איז די ווענד שטעהען געבליבען אין נבעון, זי האט זיך אבגעשטעלט צום ער שטען מאל, ווינט דער בויא האט זי כע שאפען צוזאמען מיט דער וועלט און אלע כרואים, די'זון איז שטעהען געבליבען אויף איהר ארט, כדי די אידען זאלען קע נען מנצח זיין דעם שונא.

— קדוש, קדוש, ה' צבאות, מלא כל הארץ כבודו! — האבען פלוצלונג פרום און מיט התלהבות א געשריי געגעבען אלע אידישע מאלאדעס.

— קדוש, קדוש, קדוש! — האבען נאכגעשריען מיט א יאמער די ווייבער און קינדער פון יוחפת, וועלכע האבען זיך פערזאמעלט ארום די מאלאדעס צו קומען ווי זייערע מענער און פאטערס געהען געגרייט צו שטארבען פאר דייער פאטער לאנד.

דעמאלט האט "יוסיפוס" אויפגעהויבען די האנד צום הימעל.

— אדוני, אדוני! — האט ער אויס געשריען מיט א געבעט — שיק אונז נאר דיין מאל דיין הילף. שענד אונז נאר אמאל דעם נצחון איבער דיינע און אונזערע שונאים, וועלכע ווייסען נים פון דייין ריוסקייט און ביטעל זיך צו שטיינערנע און הייליגערע געמיט! מיט מיר, אלע יהודה ובית, מיט מיר, נאטס קינדער! — און ער איז געגאנגען פאראויס פאר יוחפת'ס מיליטער.

כ'איז נאר נים גווען צו פער שטעהען פון וואנען ס'האט זיך גענומען אויף פיעל מח און מיטה בייד די אי דען, זיי, אנטהעבען די גרויסע רוסישע מחנה האבען אויסגעזעהען, ווי א שיטעל

ווארפער געגען א טייך, און דאך האבען די דייטער נים געקענט גובר זיין שטשון הגבור'ס שפעטערדיגע דורות.

מלאכים פון הימעל האבען זיי גע מוזט ביזהולפיג זיין, ווייל ביי יעדערען שטרעגגען צוטרים פון די רוימער האבען יוחפת'ס לייט, מיט א געשריי "ארוני" בעוויזען וואונדער.

די נאכט איז שוין געווען נאהענט און דן מלחמה האט נאך אלץ נים אויפ געהערט.

— א חרפה, א שאנד — האט זיך פון כעם געוואָרפען בירזיקה אויף דעם מהומס — נים געעהרטע זאכען, די רוי מער זאלען אבטרעטען צורוק.

— זיי טרעטען נים אם מיט'ן איינע נעם ווילען. . . נור זיי יאגט די דונקעל קייט פון דער נאכט — האט מיט עמת נפש בעמערקט אנדריפס.

— די דונקעלקייט פון דער נאכט! יא, זי האלט אויך מיט זיי!

אט די דונקעלקייט וועט וועגנים מענס פערדעקען די חרפה פון מיטיסעס פנים — האט אויסער זיך געשריען בי רזיקה.

— וואס די דונקעלקייט האט פער דארכען העל נאך אבער, די שיין פערדיס טען אם מיט דער זון קומט דער נצחון!

— האט אנדריפס פרובירט זי צו בערוהיגען.

— דער נצחון! אין די וועסט אפשר מיט דייטש בעטעל מיליטער וועדען דער נבור.

— נייז דער נבור וועט זיין דיין מיטיס.

— ייזעער, יא ער וועט ווערען מיי נער דעמאלס ווען ירושלים וועט זיין מיינס — האט מיט הייז געזאגט די לעצטע פרינצעסין פון יהודה.

די מלחמה געהט צו שווער

אין ס'איז אויפדער געווען א וואונ דער שעהנע נאכט בעפוכטען פון דער פיהרער ריטטינער לבנה.

מיטיס איז ווייטער אזוי ווי יענע נאטס געשטאנען אויפ'ן טרעפ אויפ'ן קופ פון וויטען די פעסטונג יוחפת, יעמנ, נאר דער אינגלינגענער ערשטער פראבע, זיינען דעם יונגען העלד'ס מחשבות ארויסגעטהון נוט אין דער עם'ס טונ. דער איינציגער צוועק פון זיין לע בען איז אין דערקיגען איינגעגעטהען די דייטע סאלדאטן צו צישטעטערען יוחפת'ס שטארקע וואנד, און זיך נוטס צו זיי אן

די אינפערישעטע אידען, ווערכע האבען אויהן, מיטיסען אין דעם רוימישען מי ליטער אנגעטהון אזא מיאוסע חרפה, ער שפיערט ווי ביי אין נעראנ דריבער, פער לויפען אויהן. די באקען מיט א רוטשי פלאמענדיגען קאליר פון חרפה, און ס'פער שווינדט פון זיי דער אויסדרוק פון מיט און גבורות . . .

גבורות"! אט הייגנס, נאך א נאנ צען טאג יסורים אין מלחמה, ווען ער איז אראב פון דעם הקיבצו, שעהנעם פערד, האט ער געזעהען ווי לעבען איהם ווענען פערבייגעגאנגען בירזיקה מיט דעם ברי דער, און מיטיס האט בעמערקט, ווי איהר ע. וואונדערליכע אויגען האבען א בלישן געגעבען מיט א מיענע פון א גע לעכטער, אדער פעראכטונג.

— מיט וואס קען מען גראטילירען דעם יונגען אנפיהרער? —

— האט זי איהם געפרעגט פארבייי נעהענדיג.

— גראטילירען! אה, ייפיטער . . . וואו זיינען אהינגעקומען דיינע הונערען!

— מארגען, מארגען מוז עס נעהמען א סוף!

ער האט אנגעהויבען צו געהען הין אין ציליק איבער'ן וואל און אויף א מיר נים די אויגען נים אראבגענומען פון די סאלדאטן, אויף וועלכע ס'האט זיך געהאל טען אזוי פעסט די פעסטונג יוחפת. די שיין פון דער לבנה האט זיי נאך צוגעגע בען מעהר חן אין אלן אהום האט אויס געזעהען ווי א פערצייבערטער אונגא ריליכער בילד.

אט דארטען ריהרט זיך אויך פון אדט א שאטען . . . דאס קריעכט עפעס ארויס פון דער פעסטונגס וואנד . . . וואס איז עס? א מענש צו א מראה? . . . ניין, דאס איז נים קיין מענש . . . נור א גרויסע חיה . . . .

א וואלף צו א שלאנג? . . . די חיה בעהאלט זיך אין א טיעפע גרוב, וועלכע ס'האבען אויסגעגראבען די גרויסע הע נענס פון גליל, וויטערציין . . . .

— א געטער! הערפט געשווינדער! מ'וועל מאך ליכט, אין מלחמה! אה, בירזיקה! מיט וואס הע'ל מען גראטילי ירען דעם יונגען העלד?" — מארגען וועל איך דיר ווייזען מיט וואס . . .

און דער מארגען איז אויך געקומען.

דער דייטשער לאגער האט זיך נור וואס אנגעהויבען צו בעוועגען, ווען פון יוחפת זיינען ארויסגעגאנגען בעוואה פענטע סאלדאטען, גלייך אויף דעם שונא'ס לאגער.

דעם שונא'ס געכטונג מעלה ביים עומרים האט זיי צוגעגעבען מיט מיט התלהבות און די שיאבע בעלאגערטע הא בען יעצט אליין אנגעהויבען צו בעפארען

— אנטוועגרג דאס מיליטער, וואס הרעלכט ארויס פון דער פעסטונג דאכט זיך אז ס'וועט נאר קיין מאל נים אויפהע רען צו געהען און אין יעדער שפאלטע פון יוחפת וואלגערען זיך ארים מייא

נען סאלדאטען — האט זיך געוואונדערט וועספאסיאנו'ס אויף די אידישע לעגיא נען.

מיטוסען האט מען דערלאנגט דאס פערד, אזוי ווי געכטען פארנאכט, האבען זיך זיינע אויגען ווערער געטראפען מיט בירזיקה'ס בליק, די פרינצעסין האט, ווי ס'שיינט, אט בעמערקט זיינע אלע בעוועגונגען.

זי איז געשטאנען געבען איהר פא ראטע אין מיטען פון לאגער, נים ווייט פון וועספאסיאנוס און טיטיסעס פאלאט דעם און מיט דער האנד געוויזען דעם ברי דער אויף דער "פעסטונג, פון וועלכער ס'האבען זיך נאך אלץ געשאטען אידען.

— דו זעהסט? זיי בעפאלען גאר די עלשטע — האט זי זיך אבגערופען צו אנ ריפוסען, נור אזוי חויך אז טיטוס זאל עס דערהערען — כ'הויב שוין אן צו גלוי בען אין דער נבואה.

— וואס פאר א נבואה? — האט אנריפוס נים אהן שרעק געפרעגט.

(פארזעצונג פאלגט)

פאגראמען.

דאס קאפענהאגענער ציוניסטישע ביו רא באריכטעט:

דעם 11טען דעצעבער אין אין בע ליטצאליטיא, פארנעקומען א פאגראם. ס'יענען 4 געטוימעס, 5 שויער פארוואונ דעט, און פיעלע לייטס — 31 פאמיליעס זיינען פאלשטענדיג דזאינירט.

פון פארשיידענע געגענדען פון אונ נארן באריכטעט מען פון פאגראמען, בא אונדערס אין די יעניגע, וואס זיינען אקו פירט פון די רוסענער, אזוי קומען אן ידיעות וועגען פאגראמען אין נאמואר, בעסטערע, בארגאפרינד, האדאס, פוהא טרוזא און אנדערע.

שריפטען איבער די פאגראמען.

דאס קאפענהאגענער ציוניסטישע ביו רא טיילט מיט:

אין שטאקהאלם און אין צוריך ווע גען אינטיגען עשיינען א בונטע ביבער מיט צאהלרייכע דאקומענטען, פאקטען, עדות'ן אזגען פון גלייטענע אין די לעצטע פאגראמען, די שריפטען ווערען ערשיינען אין ענגליש, פראנצויזיש, דייטש, האי לענדיש דעניש און שוועדיש, און וועלען פארשיקט ווערען אלע כלל-טוהער, שרייבער און אנגעזעהענע פיהרער פון דער עפענטליכקייט.

אוסטרען — קיין פאלעסטינא.

ווי דאס ווענער אידישע פרעס בי רא טיילט מיט, זאל דער מיסאליער פון אקציאנס קאמיטעט א נוטשיער איטיש קין אפפאהרען מיט א ווייטערער מיסיע אויף אן אמעריקאנישען קרעגס-שיף קיין פאלעסטינא.

אונאונטערבראכען
12 מיטאג ביז 11 נאכמיטאג
נאכמיטאג 10 סענט. 15 סענט.
אוועגד 10 סענט 15 ס. און 25
מעל. מיין 3600 — היי פלאס וואַרשוויל באקס סיטס רעזערווירט.
די וואך פון פעברואר דעם 3טען
מישארלס רעי אין „סטרינג ביינס" דאס איז א כלל וועלכע שטעלט פאר ווי א ווענער פארמער אינגעל האט געזאלט ווערען א פאעט, וואס ער איז אויסגעשטאנען און וואס דער סוף איז געווען. איהר מענט עס זעהען. די שעהנסטע קאמעדיע „פעטי" ארבאקל אין "העמפינג אויט". די בע ריהמטע מענעדער באטליאנען אין פראנקרייך. 6 וואדעוויל אקטען מאט און דזשעף קארטונס. די פארשטעלונג אין ווינטער גארדען וואו די פרעצער זיינען רעזערווירט זענען די זעלבע ווי אין לאוס טעאטער.

LOEW'S
'אעוו'ס יאנג נטרים טהעאטער

אונאונטערבראכען
12 מיטאג ביז 11 נאכמיטאג
נאכמיטאג 10 סענט. 15 סענט.
אוועגד 10 סענט 15 ס. און 25

מעל. מיין 3600 — היי פלאס וואַרשוויל באקס סיטס רעזערווירט.

די וואך פון פעברואר דעם 3טען

מישארלס רעי אין „סטרינג ביינס" דאס איז א כלל וועלכע שטעלט פאר ווי א ווענער פארמער אינגעל האט געזאלט ווערען א פאעט, וואס ער איז אויסגעשטאנען און וואס דער סוף איז געווען. איהר מענט עס זעהען. די שעהנסטע קאמעדיע „פעטי" ארבאקל אין "העמפינג אויט". די בע ריהמטע מענעדער באטליאנען אין פראנקרייך. 6 וואדעוויל אקטען מאט און דזשעף קארטונס. די פארשטעלונג אין ווינטער גארדען וואו די פרעצער זיינען רעזערווירט זענען די זעלבע ווי אין לאוס טעאטער.

HIPPODROME
די וואך פון פעברואר דעם 3טען
קארען גריפיט אין די
„אדווענטשור'ז שאפ".
מאדמאזעל לינגארד, די לאנדא נער שעהנהייט. קארטע ראמאנא האמיקער, שיא, סאן און קאמפ. יאפאנעזישע שפיעלער, פיער אמעריי קאנער שעהנהייטען, פאטהע נייעס. ספעציעל קינקאדיס קילטס. — 11 שאטלענדער — זינגער און טענצער פון שאטלאנד.

MICHAEL ANGELO'S
MUSIC SCHOOL
Studio Phone Col. 17 — Studio Room 3 450 Spadina Ave.
The question has always been where could i send my child to take lessons? Or! do you know of any good Music Teachers?
THE ANSWER is here now.
Maestro Michael Angelo enjoys a wide reputation in the United States and Canada as a very experienced teacher of Violin, Mandolin, Cornet, Saxphone and any other wind or string instrument beginners to professional
Special attention is given to children — Prof. Michael Angelo

וויכטיג פאר סטארקיפערס און פעדלערס!
מיר האבען א פרישען ליין וויימוועד וויימסטען, אנדערסקווירסס ניומאנאס קאר פעט קאווערס און גלאווס, אימפארטירט דירעקט פון יאפאן, און אנדערע פערשיידענע דרייגוודס און מענס פורניישינגס צו די בילינסטע פרייזען.
א ספעשעל ליין אין ליידיס און מענס רענקאסטלען, אויך פערשיידענע דושאבלאטס צו די בילינסטע פרייזען. נים אונז א פרייזע אין אינטערעסיינ איין.
CAPLAN, WHOLESALE DRY GOODS
229 Queen St. W. TORONTO Phone Ad. 3772

THE EATON COAL CO.
Phone Ad. 2696
איטאן קאהל קא.
אפיס 352 קווין וועסט טעל. עדר. 2696

זייגערס רינגען דיימאנדס
אין אלעם וואס איהר פארלאנגט אין דער דזשעלערי ליין קרינט איהר ביי
איזידאר שאט
האלסייל און ריטייל דזשעלער
(לעבען ספעריינג) פון 407 קווין סט. וועסט.
ספעשעל פרייזען אויף 14 קערעט גאלדענע זיינערס און טשיינס, אלע פארטען וואלטהעם מאומענטס אי מער אין סטאק צופריעדענהייט גארענטירט.
I. SHOOT 407 QUEEN W.
Phone Adelaide 3390

לואיס מ. סינגער
לאיער און נאטארי פאבליק
קאמישיאנער פאר אלע פראווינצען פון קענאדע
לא אפיס 154 סיטקא סטריט. פעלעפאן אדעלייד 919.
יואונונג 433 פאלמערסטאן בולווארד. טעלעפאן קאלעדזש 4868.

ניו יארקער לערער
איך מאך בעקאנט דעם ווערטהען אידישען פובליקום, אז איך האב זיך אבגעטיילט פון הענדעלמאנען אלעס א פארטנער, און איך האב אויפגע עפענט פאר מיר אליין א הדר, איך גיב די בעסטע אידישע ערציהונג, גראנטיר פאר צופריעדענהייט, איך בין אויך איינער פון די נרעסטע ספעציאליסטען צוגרייטען באיעס פיר בר מצוה פיר 2 מאנאט צייט וואס ווענט איבעראראשען יעדען צוהערער.
דוד גרינפעלד
לערער פון דעם ניויארקער חדר 166 יוקליד עוועניו טאראנטא.

מ. העלער
176½ קווין סט. וועסט טאראנטא
נייעס פאר אידען!
מיין אידישע סטאר פאר אידען
מיר מאכען אלערליי דזשעלערי נלייך איינ'ן פלאץ, חתונה רינגען, נעמאכט וויל איהר ווארט. מיר פיקסען אלערליי דזשעלערי פאר דעם בעליינסטען פרייז.
14 קערעט חתונה רינגען 80 סענט א פענוויינ, 18 קערעט חתונה רינגען $1.00 א פענוויינ.
וואטשעס נעקלינט נוט און נאראנטירט, 40 סענט. מיין ספרינגס 40 סענט, היר - ספרינג 40 סענט, דזשלס 40 סענט, סטעפס 50 סענט מיר מאכען אייערע אלטע דזשעלערי ווי ניי מיר א קליינעס פרייז. אלערליי ברילען ריכטיג געפאסט צו אייערע אויגען 98 סענט. מיר ניבען אויך ראיעלע סחורה פאר דעם בעליינסטען פרייז.

אמת'ע
דיאמאנטען
מזומזן
אדער קרעדיט
זיים זיכער צו קויפען ביי אונז דיאמאנטען. מיר זענען דר רעסטע אינפארמירער פון ביי אמאנטען. מיר תאנדלען בלויז מיט דיאמאנטען. און מיר נאראנ טירען אייך איינצושפארען ווענינ סטענס 20% אויף דעם וואס איהר קויפט. זייט זיכער צו זעהען אונזער גרויסען סטאק. מיר לאזען ארונטער א ספעציעלען דיסקאונט פון 10% פאר מזומן.
דזשייקאב בראס
15 טאראנטא ארטייד
געגענאיבער סעמפערענס פס.

ח זון
קאפלאנס
שיפס קאנטאר
אין דער פלייס וואו איהר קענט בעקומען אלע פארטען אינשורענס פון די שטארקסטע קאמפאניעס אין די וויסטארא לאס מיט רעקאארדס בעקומט איהר
אין חזון קאפלאנס שיפס קאנטאר
297 קווין סט. טעלעפאן ארעלייד 239
מוהלשאפט און סידור קרושין נעהם איך אן מיט די בעסטע. שפריעדענהייט וויי א מער.

קעשים
CASH OR CREDIT
דזשעלערי סטאר
145 קווין סטריט וועסט
טעל. אדעלייד 3588.
אזוי ווי איך האב א גרויסען סטאק דיאמאנטס רינגען גאלד וואטשעס און טשיינס שענקע לאוואליעס, מיט ספעשיעל פרייזען, ווייקטארי באנדס נעהמען מיר פאר געלד אויך אויס וואהל פון שענקע לייכטער און גראמאפאנס פון די בעסטע קאמפאניעס.

האמילטאנער אידען
אויפמערקזאם
צוליעב מאנגעל אין פלאץ, און אום צו קענען בעסער און בעקוועמער אטענדען אונזערע קאסטומער סיי אין סטאר סיי אין אפיס, בין איך געווען נעצוואונגען צו פערגרעסע רען
מיין סטאר און אויך דעם אפיס.
דער אפיס עפינט זיך יעצט אין דער נעקסטער בילדונג אין פארק סטריט. אין דעם נייען אפיס נעפינט זיך יעצט א גרויסער אויסוואהל פון אי רישע ביכער, ראמאנען, דיקשא נעריס מעמארעס, הומאר, דראמאס, חומשים, סידורים תנ"ס, א. ד. נ. די אלע ביכער ווערן יעצט פערקויפט מיט 25 ביז 50 סענט בילינער ווי עס קאסט האלפייל.
אחוץ דעם בין איך יעצט ווי אימער בעפאר אייך צו דיענסט, פיר מע רידזש לייסענס, סטיזען פייפערס, פאספארטען אויספילען, איינשווערען אנרענד וועלכען דאקומענט, און אויך דער איינציגער פערקרעמער פון אלע אידישע צייטונגען, פון האמילטאן ברענטפארד, סענט קעטהרינס, פיטש נער, וועלאנד, לאנדאן און אומגע נענד.
אייער,
James L. SHEKTER
York & Parke St.
Phone 5416 Hamilton

וועי איהר קויפט אן ארטי קעל דערמאנט דעם
„אידישען זשורנאל"

שפארען, מיינט פארמאנגען
וועט איהר ניט אפשפארען וועט איהר ניט האבען
דער בעסטער אופן צו שפארען איז אין ווייבערג'ס
סייזוינג דעפארטמענט
א זעלטענע ערפינדונג ווי צו שפארען ביי אייך אין הויז, פון סענטען ווערטן דאלאר, און פון איינציגע דאלארען הונדערטער
קומט אריין אין מר. ווייבערגס סייזוינג דעפארטמענט און נעהמט א סייזוינג באנק, א זאך וועלכעס וועט אייך נוצען ברייגגען
קלייבט ביי אייך אין הויז און דעפאנירט אין אידישען סייזוינג דעפארטמענט פון
מר. ה. ווייבערג
BANKER
אפיס 251-53 קווין סטריט וועסט — אפען פון 9 פריה ביז 7 אוועגט

THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
• PUBLISHED BY •
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents

Entered as Second Class Mail Matter at C.P.O. Toronto Ontario
January 22nd. 1913

פארפאלגט מען אייך אומזיסט ראבי דזשייקאבס?

פארפאלגט מען אייך אומזיסט? ראבי דזשייקאבס?

מיר שטעלען אייך די פראגע, און מיר וואלטען אייך געוויאלט ווי־סען אייער ענטפער. וואס איהר האט צו זאגען וועגען דעם, און פונקט ווי מיר שטעלען דעזעל פראגע עפענטליך, אזוי וואלטען מיר ווילען, זאל אייך זיין אייער ענטפער, עפענטליך, בפני כל עם ועדה. אייב מיר האבען געמאכט אויף אייך א בלבול, און איהר זענט אומשולדיג, איהר ווערט פון אונז אומזיסט און אומנישט מיסרעפּרעזענטירט, דאן אדרבה קומט ארויס מיט אפענע דבורים, און זעצט אונז אויעק אייף דער אנקלאגע־באנק, ווען איהר אבער יעצט אויך שווייגען, ווילען מיר זיך, געשעצ־טער ראבי, האלטען ביי דעם תלמידישען מאמר, אז „שתיקה כהודאה דמיא".

לעצטע וואך האבען א גרופע היגע אידען בייגעוויאינט א באנקעט, וואס איז געגעבען געווארען לכבוד רעוו. ה. מאסליאנסקי. איהר, געשעצ־טער ראבי, זענט אויך געווען איינער פון די געסט, און איך איינער פון יענע עהרען־געסט. צו ווייסען א ווארט איז צוגעטיילט געווארען.

אין אייער רעדע, האט איהר געשעצטער ראבי, צווישען אנדער דעם ערקלערהרט, אז די היגע אידישע פרעסע פארפאלגט אייך אומזיסט און אומנישט, אז זי מיסרעפּרעזענטירט אייך ביי יעדער געלעגענהייט, און איהר האט צווישען אנדערעם אויך געזאגט, אז אייער הארץ קלאפט וואורעם פאר אייערע ברידער־אידען, און דאס איהר זייט אפילו א צוויינסט.

אויף יענעם אייגנט איז אויך די אידישע פרעסע פארטראטען גע־וועזען, און אויפ'ן צעטעל פון די רעדנער איז אויך געווען א פרעסע־פארשטעהער. אין זיין וואָרט, וואלט אייך דער פרעסע־פארשטעהער געקענט ענטפערען, צי מען מיסרעפּרעזענטירט אייך אדער נים. יענע פרעזאן האט געקענט דערמאהנען די גיבסאן־אפערע, די ביילים־געשיכ־טע, אייער רעדע בי ידי מעטאדיסטען, די באציהונג אייערע צו דער לעצ־טער צייטונגישער קאנעיגעשאן, געהאלטען דא אין שטאדט, און עהנ־ליכע פאסירונגען, וועלכע וואלטען געצייגט צו מען מיסרעפּרעזענטירט אייך צו נים. יענע פרעזאן אבער האט זיך פרייווילג ענטזאגט פון צו רעדען, ווייל מיר האבען אייך נים געוויסט פון צו פרעדיגען. מיר וואלטען עס כשר פארדיענט, מיר וואלטען עס יעצט אייך פארשווייגען, ווען נים א קלייניער אינציידענט, וואס האט פאסירט דעם מאנטאג, צו וועל־בען מיר ווילען דא ציהען אייער אייגמערקזאמקייט, אויב איהר ווייסט נאך נים פון דעם.

אין קינג עדוואַרד האטעל איז אפגעהאלטען געווארען א באראטונג וועגען ארגאניזירען דעם קעמפּיין, וואס די „הדסה" אראנזשירט פאר די ליידענדע פון ארץ ישראל. פיעלע פריען ארגאניזאציעס זענען דארטען געווען פארטראטען, אידישע און נים־אידישע, און צווישען זיי זע־נען אייך געווען פארטרעטער פון אן ארגאניזאציע, פון וועלכער איהר זייט דער גייסטיגער פאטער און לעהרער, יעמענס מיטגליעדערינס זענען א טייל פון אייער קאנגרעגיישאן, און פאר וועמען איהר זייט דער מדריך און הערר. אין פאסירט האט איין קלייניגקייט. אלע האבען פאר־שפּראכען הילף פאר דיעזען קעמפּיין, אויף די נים־אידישע פארטרעטע־רינס האבען זיך אנגעשלאסען אין די איבעריגע, נאר די פארטרעטערינס פון אייער גייסטיג קינד, — דער „קאונסיל אף דזשוישיש ווימען" האבען ערקלערהרט, אז זיי קענען נים העלפען אין אזא ארבייט, ווייל דאס מיינט ציוניזם.

מיר ווייסען אז דער „קאונסיל אף דזשוישיש ווימען" האט פאר די פיעלע מלחמה־יאהרען געטון א סך גוטע ארבייט פאר די ליידענדע. גע־האלפען די סערבען, געשטיצט בעלגיען, אבער ווען עס קומט צו העלפען אידען, ערקלערהרען זיי, אז דאס קענען זיי נים, ווייל דאס מיינט ציוניזם.

איהר זייט דער גייסטיגער פאטער און פיהרער פון דיעזע „צאן קדשים", און מיר ווענדען זיך דארום צו אייך מיט דער פראגע, ווערען עס אזעלכע באוואוסטזיניגע אידען ערציהען דורך אייך אין אייער קאנגרע־גיישען?

אדער אפשר מיסרעפּרעזענטירען מיר אייך ביי דער געלעגענהייט ווידער?

אויב יא, דאן ערקלערהרט עס, און פון אן אנקלאגער מאכט אונז פאר אן אנגעקלאגטען, און מיר וועלען דאן גרייט זיין צו שלאגען זיך על חטא, פאר'ן בלבול וואס מיר האבען אויף אייך געמאכט.

איידער אבער איהר טוט עס, באשולדיגען מיר אייך, אז די רייד, וואס זענען געקומען פון אייערע מיטגליעדערינס זענען אייערע ווערטער, ווייל איהר זייט זייער גייסטיגער פאטער. אזרטיילענדיג לויט אייער שטעלונג צו די ביילים און גיבסאן געשיכטעס, האבען מיר א רעכט צו גלויבען, אז דאס איז די תורה, וועלכע איהר פרעדיגט פאר זיי.

פארפאלגט מען אייך אומזיסט, ראבי דזשייקאבס?

אויב אומזיסט, דאן איז אייער פליכט זיך רייניגזאוואשען, און אנצייגען אלעמען, ווער עס איז דער שולדיגער.

כל זמן אבער, איהר טוט עס נים, שטעמפּלען מיר אייך מיט דעם קין צייכען פון זיין א פיהרער פון די טאראנטער אידישע אסימילאטארען, און פון זיין א ווערקצייג אין די הענט פון דער צאצקעדיגער אנגלא־דזשוישיש אסאסיאיישען, פאר ווען דאס אידישקייט איז א צרה, פון וועלכער מען דארף פטור ווערען.

דער קאנאדיש־אידישער קאנגרעס ווערט שיין ציגעגרייט. וואס געהט איהר אבער טון פאר דעם?

זענט איהר שיין גרייט מיט אייער מאראלע אין פינאנציעלע חילף.

נים מיט שטימען אליין דארפט איהר אפקומען. איהר דארפט צו־ערשט ווערען אן אגיטאטאר פאר'ן קאנגרעס צווישען אייערע פריינט אין באקאנטע.

די אידישע פרוי אין ארץ ישראל

פון אפרים אויערבאך

צו די אידישע פרוי וועט אין דעם נייעם ישוב, אין דער גראנדיעזער אויפ־בויאונג פון ארץ ישראל, פארגעהמען דאס זעלבע ווינכטיגע ארט וואס אין די ערשטע צייטען ווען יעדער פיצעל באדען אין לאנד איז צוגענומען געווארען מיט די שווערסטע מלחמות, איז שווער פאר־אויסצוזאגען, ס'איז מעגליך אז דער ישוב וועט אנגעהמען אזוינע ברייטע פארמען אז די אידישע פרוי, די היימישע פרוי, די אין דער־שטיל־שאפענדע פרוי וועט זיך נים אנזעהן. מעגליך אז דער ישוב וועט פארגעהמען א ברייט אינדוסטריעל פעלד און די פרוי וועט פארשלונגען ווע־רען.

אין דעם קלייניעם, געזונטען ישוב וואס איז באשאפען געווארען אין פארלויף פון די לעצטע פאר צעהנדליג יאהר, האט די אידישע פרוי פארנומען א חשוב ארט און ס'וועט נים זיין איבערגעטריבען צו זאגען אז זי האט איהם צוגעגעבען דאס געזונטסטייט און דאס איינגעפונדעוועזט־קייט.

אין איינעם מיט'ן אידעאלען אידי־שען מאן, וואס איז געקומען די וויסטע, זאמדיגע פעלדער פון ארץ ישראל די וויסטעניש אויפצולעבען, דאס זאמד צו באארוספערען, אין אויך געקומען די אידישע פרוי. אין זי האט זיך נים בא־גרענעצט נאר מיט דער ראלע פון א בעלי־הבית'טע, נאר זי האט צלייך מיט'ן מאן זיך געשטעלט אויף די פעלדער, אונ־טער דער חייסער זון, אויף דעם נאסען, פיבערדיגען באדען, אהן וואסער און אהן בדוים, ארבייטען מיט'ן גרויסען אקער און פארשווארצע ווערען. די שוואכע פרוי, וואס איז געווארען פון דער היים צו הויזליכע ארבייטען און צו באקוועמ־ליכקייטען, האט דא פארבייטען דאס הויז אויף א הילצערנעם באראק, דאס ווייבע געלעגער — אויף א זאק מיט שטרוי, די היימישע באקטעריאליכקייטען — אויף די שווערע לעבענס באדינגונגען, פון דער מדבר און פאר'עקשנ'ס געטון איהר פליכט צום לאנד. פארהארטעוועט געווארען, אנגעוואָרען דאס צארטע פרויען'ס אויס־זעהן אפט נעפיבערט, אבער דער אידע־אל, וואס האט געברענט אין הארצען פון דער אידישער פרוי האט זי נים אפגעשראָ־קען און מיט מערקווירדיגער זעלבסט אויפ־אפפערונג האט זי אויסגעפיהרט וואס זי האט אויף זיך געגעטען.

ס'איז שווער זיך פארצושטעלען ווי דער ישוב וואלט אויסגעזעהן ווען די אי־דישע פרוי וואלט נים געווען פון די ערד שטע און וואלט נים געהאלפען מיט איהר ארבייט דעם אידישען מאן.

און די ארבייט פון ערד אידישער פרוי איז געווען א פיעל שווערערע ווי די פוג'ס מאן. דער מאן האט געהאט אויף זיך נאר די אויסערליכע ארבייט און די פרוי האט אויך געדארפט ארויס־ברייגען היימליכקייט אין דעם באראק, אין דעם הויזעלעכען הויז, אין וועלכען ס'האבען געוואוינט עטליכע פאמיליען מיט אמאל. זי האט אויך געדארפט שטאר קען דעם נייסט פוג'ס מאן, דערמוטיגע איהם און אהן איהר וואלט דער פוג'ס מאן זיך געפאלען.

אין די שפעטערע צייטען, ווען דאס לעבען אין ארץ ישראל איז שוין אזעה אויף א בעסערען וועג, ווען עס האבען זיך שוין נים געפארערט אזוי פיעל קרבנות אויף איינצוגעהמען דעם באדען, באגעגענען מיר שוין די אידישע פרוי אויף אנדערע געביטען. די אידישע פרוי ווערט שוין מעהר א היימזיצערין און איהר ראלע ווערט שוין א מעהר באשיידענע און זי קעהרט זיך שוין אום צו איהר היימישען אויסזעהען.

דאס איז אבער נאר געדערט געווא־רען וועגען דער קאלאניסטישער פרוי. די קאלאניסטישע פרוי האט זיך דער־פיהלט מעהר זיכער און זי איז געווארען בעל הבית'ישער, איינגעזעסענער און אין אייניגע הינזיכטען — אפילו נאכלעסיגער. זי האט זיך צוריק איינגעשפארט אין די אייגנע גרענעצען פון דער היים; מיט'ן פעלד האט זי זיך אויפגעהערט צו אינטע־רעסירען. זי איז געווארען צוריק די היימישע, קליינשטעדטעלדיגע פרוי, די אלע שווערע צייטען, וואס די אידישע פרוי האט געהאט אויסצושטעהן ביים אנ־הויב פוג'ס ישוב, האבען דאך נים גע־קענט מאכען פון דער אידישער פרוי א פיוניערטע, א מיטהעלפערין איהר מאן.

די סבה פון דעם דארף מען ווייס נים זוכען: דער קאלאניסט אליין איז נים געווארען קיין אמת'ער פויער און נאך ווייניגער האט ער געוואלט אז זיין פרוי זאל עס זיין. אויב ער אליין איז נאך געקומען אויפ'ן פעלד, האט ער אבער געוואלט אז זיין פרוי זאל זיין א בורדשו־אזע פרוי. אן אויסגעקלייטעט און ער האט עס נים גע'פועל'ט, ווען מ'טרעפט איצט אן א קאלאניסטישע פרוי איז שווער צו דערקענען אז די זעלבע האט געקענט ברייגגען אזוי פיעל שווערע מרבנות, אז זי האט געקענט אזוי שווער ליידען. די קאלאניסטישע פרוי איז איצט די טיפּישע פריצ'טע, אויסגעפּוצט, אויסגערוהט און אפילו די הויז־ארבייט פאלט נים אויף איהר, נאר זי פארלאזט זיך אויף פרעמ־דע געהולפען הענט.

דערפאר האט זיך באוויזען אין לאנד אן אנדער טיפּ, א נאכמעהר אידעאלער — די אידישע ארבייטער פרוי. די אי־דישע ארבייטער פרוי פון די לעצטע יאה־רען האט געהאט אין זיך א מערקווירדיג־שטארקען גייסט, — אן אויסגעהאלטענע געזונטע באציהונג צום לאנד און די האט א סך מיטגעהאלפען דעם אידישען אר־בייטער אין זיין שווערען לעבען. זי האט באארבייטערט זיין לעבען און אין א סך פאר־לען איז זי געווען די איניציאטארין.

ווען נים די אידישע ארבייטער־פרוי, וואלטען די אידישע ארבייטער נים געקענט ברייגגען די שווערע קרבנות וואס די ארבייט אין ארץ ישראל פארערט. אלע קבוצות (קאָאָפּעראַטיוון) האבען נאר דאמאלסט געקאנט אנגעהן מיט זייער ארבייט ווען אויך ארבייטער־מיידלאך האבען זיך אין זיי באטייליגט. די קבוצות וואס זיינען באשטאנען בלויז פון מענער, זיינען זיך גיך צופאלען. און ס'איז נאנ־ען קלאהר פאר וואס דאס איז אזוי. ווען ס'האט זיך געגרינדעט א קבוצה צו באאר־בייטען א שטיק באדען וויים לעבען דעם עבר הירדן, איז קיין ישוב דארטען נים־ען באדען קומט מען צו פיהרען א שווערע מלחמה; וואסער דארף מען קרייגען פון אן אראביש ברעפּעל, אדר פון אומרייגע גריבער. דאס לעבען איז שווער, די זון איז איינגע'עקשנ'ט חיים. דער באדען — נאכמעהר איינגע־עקשנ'ט שטיינערדיג און אהן דער פרוי, וואס זאל אמאל עפּעס אפקאכען, אדער צוגרייטען א גערעגער וואלט געווען טויזענט מאל שווערער.

און נאכמעהר, ווי דאס איינפאכע טעגליכע נשמיות, נויטיגט זיך די קבוצה אין דעם לעבעדיגקייט, און דעם שטיפערישקייט פון דעם אידישען ארבייט־טער מיידעל. ס'איז ווירקליך צום כא־ואוגדערען ווי די אידישע ארבייטערין קאמבינירט אין זיך ארבייטאמקייט און פרעמדלינגקייט. איהר געלעבטער פאר־לאנגט די וויסטע זאמדיגע פעלדער און הערוועקט אין הארץ פון דעם ארבייטער פרייד און מאכט איהם פארגעסען דאס שווערקייט פון לעבען.

און די נאר לעצטע צייטען האט די ארבייטער־פרוי אין ארץ ישראל אריס־ווארפען אן איבערג מאל ווי וויינטיג זי איז פאר'ן ישוב. די מיידלאך האבען מיט דער הילף פון פאלעסטינא־אמט ארגאניזירט קאָאָפּעראַטיוון אויף צו אויסארבייטען גרונטען און צו פארזאנדען די אידישע קאלאניען מיט אויגענע פּראָ־דוקטן. די קאָאָפּעראַטיוון האבען אויפ־נעטון וואנדערליכע ארבייט אין דער אל־טער כלל. אז א ווייבערישע מלוכה קען נים האבען קיין האפט, האט דא געריכטיגט א שווערע פיאסקא. א סך מענערישע קבוצות האבען זיך געמעגט קומען לערנען ביי די ווייבער ווי צו פיהרען אדרעסען און אנצוגעהן פּראָדוקטיוו מיט דער אר־בייט.

נים ווייניג האט אויך געטון די אי־דישע פרוי פאר'ן השומר. די אידיאלים־מישע אראגאניזאציע, וואס מיט'ן לעבען פון אחרע חברים פארהיט דאס אידישע גוטס אין לאנד פון באריבט צו ווערען, אומעטום אין לאנד ליגט די מיה פון דער אידישער פרוי. קיין איינציגער פוס באר־דען איז נים אויסגעלייזט געווארען אהן דער הילף פון דער אידישע פרוי, פון דער איינגע'עקשנ'טער, אידעאליסטישער, אפּפערוויליגער אידישער פרוי.

שלום

פון י. י. סיגאל

שעהן איז דער פריעדען,
וואס בליהט ערגעץ־וואו
אין פארבארגענע הערצער פון טרוימער . . .
גרייט איז דער פריעדען
וואס גליהט ערגעץ־וואו
אין ברייזענדע הערצער פון קעמפער . . .
הייליגער פריעדען,
וואס שפּראצט געהיימניספול
אינ'ם זונענגעגען לאנד פונ'ם עתיד . . .

נריעף פון מערב־קענעדע

פון י. העסטרין.

אויסצופיהרען זייערע גערעכטע פארדערונ־גען, פונקט ווי עס וואלט געווען וועלכע עס איז שיכות צווישען פארגעשוועגן דיר טענער מיט די אמת שווערע פראבלעמען, וועלכע זיינען פארבונדען מיט דער איינ־ארדנונג פון די צאריקגעקעהרטע סאלדא־טען.

און עס איז טאקי דער גלוק, וואס די פארגאמען העצער אין דער פרעסע און די, וועלכע זיי רעפּריזענטירען, האבען זיך געכאפט צום שכל, אז דער פארגאמען אינסטינקט קען אזועקגעהן צו ווייט אין פארשוועבען נים נאר די הייליגקייט פון איינענטים, וואס באלאנגט צו די „ענע־מים", נאר צו איינענטים בכלל.

אט די מורא פאר די „קאנסעקווענ־צען" צווינגט איין דייטעצערישע אפטע־טען, און עס זיינען די סימנים, אז אייף דעם מאמענט זאלען זיך די פארגאמען נים באגיין.

און ווער ווייסט? — אפשר זיינען די סימנים נאר קיין סימנים נים, און דאר־ניט איך אידען, אבער א פארגאם איך האב געוואלט, ווי געוועהנליך, שרייבען מיין „בריעף" ווענען אין ווינלעל פון מערב־ראנאדער אר־שען לעבען, די שטימונג איז אבער איצט ביי אינז אין שטאדט (אין ווינניפּעג) אזעל־כע אז עס געהמט זיך נים־די האנט צו שרייבען די געוועהנליכע רעפאָרדען־מעסיגע „בריעף".

עס איז שוין „ציוויי טאג, אז אויף די ווינניפּעגער גאסען בושעווען פארגאמ־שטשיקעס, גנבים אין כולינאעס, וואס שלאגען, רויבען, גנב'ענען און הרג'ענען אויף דעם „עכט רוסישען" אדער „עכט פּוילישען" שטייגער.

און די פארגאמשטשיקעס זיינען נים קיין רוסישע קאצאפעס, נאר ענגלישע „ריטוירנד סאלדזשערס", און די קרבנות זייערע זיינען נים אידען, נאר דייטשען, עסטרייכער און רוטענער, איבערהויפּט די לעצטע, הגם מען „טיטולירט" זיי אלס עסטרייכער.

אנגעהויבען האט זיך עס מיט אן אמת'ער אדער נעמאכטער אנצופריעדענ־הייט מיט א באלשעוויסישען מיטינג, פארדופען פון די ס. פ. און נאכדעם האט זיך עס אנטוויקעלט אין אזו לידען געיאג נאך יעדען דורכגעהער, וואס איז געווען „פארדעכטיגט", אלס עלען ענעמי, און נאכדעם אין אן ארגאניזירטען מארש אין די שטאדט געגענדען, וועלכע זיינען גע־דיכט באזעצט מיט די אייגע גרופּעגע „עלען־ענעמיס", אדער פּשוט „פאר־איינערס".

אין יאנט נאך די „ענעמיס" האט מען זיך אריינגעריסען אין האטעלען, ראסמען און פּרוואטע הייזער און די באזוכען האט מען נאכנים פון עובר גע־ווען נים נאר אויף „לא תחמוד", נאר טאקי אויף „לא תגנוב" — צונעמענדיג מיזמן געלד און אויגע „אקאמפארטס", ווי מאבאק, ציגארען, עענדי. א. א. וו.

איך ווייל זיך דא אבער נים אפשטע־לען אויף די איינצעלהייטען פון דעם פאר־ראם, ווייל דא לעזער פון „זשורנאל" מוזען זיי שוין ווייסען פון די טעלעגראפּי־שע באריכטען פון דער נייעם אענעגטער. איך ווייל נאר אונטערשטריכען אז די אלע נייעם זיינען זעהר „מילד" אויבערגעגעבען, חוץ די באפארבונגען וועלכע זיינען דורך אויס אפּאלס.

אבער וואס עס איז גורקליך העסליך און אפשטויסענד אין די עקעלהאפטע פאר־סוכונגען איז די ראלע און האלטונג פון דער לאקאלער ענגלישער פרעסע. זי, די פרעסע, מעג גערעכענט ווערען פארגאנט וואָרטליך אין דער גרעסטער מאס פאר די פארגאמען געשעהענישען און אונזער שטאדט.

אין די יאהרען פון מלחמה האט די דאזיגע פרעסע קיין איין, געלעגענהייט נים דורכגעלאזען, כדי אייף אזא אדער אנ־דער אופן נים העצען געגען די אזוי גערו־פענע „פארא־יינערס", און אין דער לעצ־טער צייט, ווען די באלשעוויסטישע כוואַ־ליעס האבען אנגעהויבען א וועג געפינען אין די דייטען פון דעם בריטישן ענגלישען עולם האט מען לשם אנטי־באלשעוויס־מישער פּראפּאגאנדע ציזאמענגעגאסען די באגריפען „דייטש", „באלשעוויק" און סתם „פארא־יינער". קלאנגען איינער פון דעם אנדערען אומגעלימפּערטער, האט מען געהאלטען און איין פארשפּרייטען וועגען דעם „באלשעוויזם" פון די „פאר־איינערס", און כדי כען זאל בעסער זיך אנשטויסען אויף דער לאפּוליער אנצוהע־רעניש, פלעגט מען אויידער וואס ווען האלטען אין אין דערצעהלען, אז די „רעטוירנד סאלדזשערס" וועלען עס נים פארטראגען, אז זיי וועלען זיך אפרעגע־גען „א. א. וו.

הכלל־מען האט אזוי לאנג מרמז גע־ווען, ביז מען האט „פארשטאנען", וואס מען מיינט, און די ווירקונג היה האט זיך ארויסגערייסען.

די מיאוסע האלטונג פון דער לאקאל־ער ענגלישער פרעסע דריקט זיך אכמעס־טען אויס אין די רעפארטען וועגען די עקעלהאפטע געשעהענישען. נים נאר מאר אראדעטשע אויסגעלאזען, נאר באנוצט אלע פּער־מיטלען צו מאכען פון דעם נאנצען עניין, א נוטען מאטעריאל פאר „פאן".

מען האט גע'מיינט, געשלאגען אונ־שולדיגע, צווישאדענע רוטענער און אנ־דערע „ענעמיס", און די צייטונגען האב־בען געשריבען וועגען צעיאגען די פחדנות' דיגע „באלשעוויקעס"; מען האט זיך אריינגעריסען אין קראמען און פראסט, נידריג גערעדט און גע'נאפּנ'עט, האט מען דערפון ביליגע וויצען געמאכט; און איבער אלעס דער העצערישער, מיאוסער, נידעריגער טאן, אנשטאט א וואָרט פון פארדאמונג און ענטריסונג, ווי מען וואלט געקענט ערווארטען.

און האט מען אין דו עדיטאריעלע צייטונגען כלומר'שטען מיסר געזאגט, איז עס נים חלילה געווען קיין אנווייזונג אויף די פאהרבעכענס, וואס — זיינען באגאנגען געווארען נאר מען האט קאלט־שכלדיג אן לאנג געגעבען צו פארשטעהען, אז די „רעטוירנד סאלדזשערס" האבען אויס געקליבען נים דעם ריכטיגען וועג אויף זיך איינצוגעהן אין אמת'ער פויער און נאך ווייניגער האט ער געוואלט אז זיין פרוי זאל זיין א בורדשו־אזע פרוי. אן אויסגעקלייטעט און ער האט עס נים גע'פועל'ט, ווען מ'טרעפט איצט אן א קאלאניסטישע פרוי איז שווער צו דערקענען אז די זעלבע האט געקענט ברייגגען אזוי פיעל שווערע מרבנות, אז זי האט געקענט אזוי שווער ליידען. די קאלאניסטישע פרוי איז איצט די טיפּישע פריצ'טע, אויסגעפּוצט, אויסגערוהט און אפילו די הויז־ארבייט פאלט נים אויף איהר, נאר זי פארלאזט זיך אויף פרעמ־דע געהולפען הענט.

דערפאר האט זיך באוויזען אין לאנד אן אנדער טיפּ, א נאכמעהר אידעאלער — די אידישע ארבייטער פרוי. די אי־דישע ארבייטער פרוי פון די לעצטע יאה־רען האט געהאט אין זיך א מערקווירדיג־שטארקען גייסט, — אן אויסגעהאלטענע געזונטע באציהונג צום לאנד און די האט א סך מיטגעהאלפען דעם אידישען אר־בייטער אין זיין שווערען לעבען. זי האט באארבייטערט זיין לעבען און אין א סך פאר־לען איז זי געווען די איניציאטארין.

ווען נים די אידישע ארבייטער־פרוי, וואלטען די אידישע ארבייטער נים געקענט ברייגגען די שווערע קרבנות וואס די ארבייט אין ארץ ישראל פארערט. אלע קבוצות (קאָאָפּעראַטיוון) האבען נאר דאמאלסט געקאנט אנגעהן מיט זייער ארבייט ווען אויך ארבייטער־מיידלאך האבען זיך אין זיי באטייליגט. די קבוצות וואס זיינען באשטאנען בלויז פון מענער, זיינען זיך גיך צופאלען. און ס'איז נאנ־ען קלאהר פאר וואס דאס איז אזוי. ווען ס'האט זיך געגרינדעט א קבוצה צו באאר־בייטען א שטיק באדען וויים לעבען דעם עבר הירדן, איז קיין ישוב דארטען נים־ען באדען קומט מען צו פיהרען א גרעסע מלחמה; וואסער דארף מען קרייגען פון אן אראביש ברעפּעל, אדר פון אומרייגע גריבער. דאס לעבען איז שווער, די זון איז איינגע'עקשנ'ט חיים. דער באדען — נאכמעהר איינגע־עקשנ'ט שטיינערדיג און אהן דער פרוי, וואס זאל אמאל עפּעס אפקאכען, אדער צוגרייטען א גערעגער וואלט געווען טויזענט מאל שווערער.

און נאכמעהר, ווי דאס איינפאכע טעגליכע נשמיות, נויטיגט זיך די קבוצה אין דעם לעבעדיגקייט, און דעם שטיפערישקייט פון דעם אידישען ארבייט־טער מיידעל. ס'איז ווירקליך צום כא־ואוגדערען ווי די אידישע ארבייטערין קאמבינירט אין זיך ארבייטאמקייט און פרעמדלינגקייט. איהר געלעבטער פאר־לאנגט די וויסטע זאמדיגע פעלדער און הערוועקט אין הארץ פון דעם ארבייטער פרייד און מאכט איהם פארגעסען דאס שווערקייט פון לעבען.

און די נאר לעצטע צייטען האט די ארבייטער־פרוי אין ארץ ישראל אריס־ווארפען אן איבערג מאל ווי וויינטיג זי איז פאר'ן ישוב. די מיידלאך האבען מיט דער הילף פון פאלעסטינא־אמט ארגאניזירט קאָאָפּעראַטיוון אויף צו אויסארבייטען גרונטען און צו פארזאנדען די אידישע קאלאניען מיט אויגענע פּראָ־דוקטן. די קאָאָפּעראַטיוון האבען אויפ־נעטון וואנדערליכע ארבייט אין דער אל־טער כלל. אז א ווייבערישע מלוכה קען נים האבען קיין האפט, האט דא געריכטיגט א שווערע פיאסקא. א סך מענערישע קבוצות האבען זיך געמעגט קומען לערנען ביי די ווייבער ווי צו פיהרען אדרעסען און אנצוגעהן פּראָדוקטיוו מיט דער אר־בייט.

נים ווייניג האט אויך געטון די אי־דישע פרוי פאר'ן השומר. די אידיאלים־מישע אראגאניזאציע, וואס מיט'ן לעבען פון אחרע חברים פארהיט דאס אידישע גוטס אין לאנד פון באריבט צו ווערען, אומעטום אין לאנד ליגט די מיה פון דער אידישער פרוי. קיין איינציגער פוס באר־דען איז נים אויסגעלייזט געווארען אהן דער הילף פון דער אידישע פרוי, פון דער איינגע'עקשנ'טער, אידעאליסטישער, אפּפערוויליגער אידישער פרוי.

די פארבאריטונגס ארבייט פאר ארץ ישראל

פון עמנואל מאהל

(פערהעטער פון פעלאיין פון ציוניסטישע אינזשעניריע)

דער דורכשניטליכער ציוניסט ווייסט נאכנים נים אז דער ציוניזם איז איצט אריינ־געטראטען אין זיין פארווירקליכונג פּראָ־צעס. די הארזונאנטן בייטען זיך אין דערירהרען אז דער אידיאליזם די אמאדע מיישע ריסולטאטען וועלכע זיינען נייטיג נעווען אום צו ברענגען דעם אידען צו דער ריכטיגער אביבעציזונג האבען פאר עגדיגונג זייער פרייט אין זיינען כמעט פארטיג מיט זייער ארבייט.

אין מיטל פון די לעצטע צוויי יאהר אין דער דורכשניטליכער ציוניסט נעהמ מען פון דער איבערצייגונג אז דיי־ליט פאר אראדעטשען ציוניזם איז באראי־בער, און אין עפּעס אנדערעם מיז אנגע הייבען ווערען. מאר פיהלען אלע אז עס איז נעהומען די צייט פראקטישע ארבייט אין ארץ ישראל. נומא אויף א גרויסען מאסשטאב.

נאר דעם ווי די פאליטישע לאגע וועט זיין בעשלאסען אין דאס וועט מיסהמא פאסידען אין מיטל פון די נעה סטע זעקס חדשים וועלען די ציוניסטען פנים אל פנים אויפגעשטעלט ווערען פאר דעם פראבלעם פון בעזעצען פארעב טינא מיט אידען. דאס וועט מיינען בעזע צען אין איינריכטען אינדוויידוום, אויף א בעשטימטען לאנד מיט בעשטימטע ריג נעצען אין. דאס מיינט אין פולסטען זי נען פון וואָרט: פארטעריטעריע. דאס פאלט פאר דעם לאנד, אין דאס לאנד פאר דעם פארק. דאס מיינט פארצובריי־טען די כלי זין אין אינסטרומענטען צו ענטוויקלען דעם באדען צו ענטוויקלען די אגריקולטור אין אינדוסטריע. מיר האבען אונז די רעזולטא־טען פון פערשידענע לענדער אין פעל קעל, עס מיינט די ענטוויקלונג פון אינ דוסטריען אלס א דורעקטער רעזולטאט פון די נאטירליכע רייכטהימער. דאס אויסקלייבען פון דער ריכטיגער מאשינע ריע פאר דער ווינשענסווערטעהר אינדום טריע. עס מיינט די אראנזשירונג פון א ריכטיגער פערבינדונג מיט די אינדוסט ריעלע צענטערס פון דער וועלט. וואו די ווינשענסווערטעהע מאשינען ווערען פּראָ דוצירט און עס מיינט אויך די פאמער ציעלע ענטוויקלונג פונ'ם לאנד, דער ריכ טיגער פאנטאל פון פּראָדוקציאָן און פארטהיילונג.

דאס אלץ מיז געפאנגען און קונדבע פיהרט ווערען אין א סיסטעמאטישען וועג. אנקורדענטע פּאָנער און בודזשעטס מוזען אויסגעארבייט ווערען אויסצומיי דען שפּעטערע פארלענגהייטען.

די אידען אויף דער נאנצער וועלט זיינען אלס א נאנצעס פארא־ינטערעסירט און בארגנטווארטליך פאר דער ארבייט וואס שטעהט אונז פאר. די הערפער־שאפט אבער הערכציפיפיהרען עס מוז זיין די ציוניסטישע וועלט־ארגאניזאציאן.

מיר, ווידער אמעריקאנער און קא נאדער ציוניסטען וועלען דארפען שפּיע לען א פּראמינענטע ראלע אין דעם דורכ פיהרען פון אט דער ארבייט. די אידען פון אנדערע לענדער וועלען וואהרשיינ־ליך איינגיריכטען אין גרעסערע צאהלען ווי די אמעריקאנער אידען. מיר אבער וואס זיינען אזוי אינטים און אזוי גוט בעקאנט מיט די וואנדערבארע אינדום טריערע ערפאלגען פון דיעזער גרויסער נאציאן, וועלען דארפען נעהמען א פּראָ מינענטען טהייל אין דער ארבייטערינג פון די נייטווענדיג אנערקולטערערע און אינדוסטריערע אינטערעסענען אין פא לעסטינא. אויסנוצענדיג אונזער נאנצעס וויסען, אונזערע אמעריקאנער מעטאדען און ערפאהרונגען.

אמת מיר זיינען נאר איצט נים פאר טיג מיט אונזער ארבייט אויף אנדערע געביעטען, אבער די אמעריקאנער ציוניס טישע אינגאנזאציאן טהיילט זעהר גוטע ארבייט דערמיט וואס שוין איצט ווערט אין שטודירט און פארבריטעט. אזוי אז אלץ זאל אין צייט קענען אויסגע נוצט ווערען פאר דער אידישער היים. צוליעב דיעזען צווייט איז די ארבייט צו טהייילט געווארען אין דריי דעפּארט־מענטס: אגריקולטור און אינזשעניע רונג, אינדוסטריע און קאמערץ.

ווען דיעזע דריי דעפּארטמענטס ווע רען אויף א ריכטיגען אופן זיין פערבונ דען איינער מיט דעם אנדערען ווערען זיי מיט זיך פארשטעהען די ריכטיגע בע־האנדלונג הערפּרשאפט דורך ווערבער עס ווערען דורכגעהן די פלענער און די אויספיהרונג פון אונזער בודזשעט.

צוויי פון די אויבענדערמאנטע דע פארטמענטס זיינען שוין געשאפען געווא רען און ווערען ביי יעדער גרעסערער אלץ מעהר אויסגעבעסערט. דאס זיינען דער דעפּארטמענט פון אינגאנזיריונג און אגריקולטור. אין דער אינגאנזיריונג פון א ווירעקטער רעזולטאט פון דער אינגאנזיריונג פון די נייטווענדיג אנגריקולטערערע און אינדוסטריערע אינטערעסענען אין פא לעסטינא. אויסנוצענדיג אונזער נאנצעס וויסען, אונזערע אמעריקאנער מעטאדען און ערפאהרונגען.

עס פערשטעהט זיך אז דאס נעטהאן געווארען און וועט מסתם געטהאן ווערען אזוי גוט. אבער פאקט וואס רומעניען פיהלט אז דער אינגאנזיריונג אידען זיינען נים אזוי גוט בעקאנט מיט די וואנדערבארע אינדום טריערע ערפאלגען פון דיעזער גרויסער נאציאן, וועלען דארפען נעהמען א פּראָ מינענטען טהייל אין דער ארבייטערינג פון די נייטווענדיג אנגריקולטערערע און אינדוסטריערע אינטערעסענען אין פא לעסטינא. אויסנוצענדיג אונזער נאנצעס וויסען, אונזערע אמעריקאנער מעטאדען און ערפאהרונגען.

אמת מיר זיינען נאר איצט נים פאר טיג מיט אונזער ארבייט אויף אנדערע געביעטען, אבער די אמעריקאנער ציוניס טישע אינגאנזאציאן טהיילט זעהר גוטע ארבייט דערמיט וואס שוין איצט ווערט אין שטודירט און פארבריטעט. אזוי אז אלץ זאל אין צייט קענען אויסגע נוצט ווערען פאר דער אידישער היים. צוליעב דיעזען צווייט איז די ארבייט צו טהייילט געווארען אין דריי דעפּארט־מענטס: אגריקולטור, אינזשעניע רונג, אינדוסטריע און קאמערץ.

ווען דיעזע דריי דעפּארטמענטס ווע רען אויף א ריכטיגען אופן זיין פערבונ דען איינער מיט דעם אנדערען ווערען זיי מיט זיך פארשטעהען די ריכטיגע בע־האנדלונג הערפּרשאפט דורך ווערבער עס ווערען דורכגעהן די פלענער און די אויספיהרונג פון אונזער בודזשעט.

צוויי פון די אויבענדערמאנטע דע פאר

אונזער וועכענטליכע בריעף פון ניו יארק

רומעניען שרעקט זיך פאר'ן איינפלוס פון אמעריקאנער אי־דען — די גוטע ארבייט פון דער „יוניאן פון רומענישע אי־דען אין אמעריקא" — גרעסטע טייל פון נויארק'ער אי־שע ארבייטערשאפט סטרייק יעצט — דער פעדלער סטרייק און די גזרות אויף די פעדלער — דער ניט־אידי־שער, ניט־ארבייטער קאנגרעס.

אז רומעניען הגמ'ט זיך צו די אמע ריקאנער אידען און וויל זיך מיט אונז ניט איינרייסען ווייל זי פיהלט אונזער איינפלוס איז געווען אן ערפרעהענדער בעריכט וועלכען די דריטע קאנווענשאן פון דער „יוניאן פון רומענישע אידען אין אמעריקא" וועלכע איז דא לעצטען זונטאג אבגעהאלטען געווארען האט אי־בערגעגעבען צו די אמעריקאנער אידען. די ברייטע וועלט האט פון דיזער קאנ־ווענשאן צום ערשטען מאהל ערפאהרען אז די רומענישע רעגירונגס קאמיסיע וועל כע געפינגט זיך אין וואשינגטאן, איז גע קומען צו דיזער ארגאניזאציע פון די אמע ריקאנער ביידער פון די פארפאלגטע רו מענישע אידען, און האט זיי געבעטען העל פען רומעניען אויספיהרען איהרע פערר לאנגען אויס'ן פכדעפנס קאנפערענץ. די רומענישע דיפלאמאטען האבען אפילו גע געבען די הינע רומענישע־אידישע פערטרע טער פערזיכערונגען אז זיי וועלען ארבייי טען פאר אידישע גלייכבערעכטיגונג אין דעם עולם לאנד. אבער צום קרעדיט פון די פיהרער פון די אמעריקאנער רומענישע אידען זאל דא געזאגט ווערען אז די לעצטע קענענדיג גוט רומעניען, האבען זיך־ניט געלאזט פערבלענדען פון אזעלכע פערשפרעכונגען אין האבען געפארערט פון דיזע רומענישע דיפלאמאטען, אז אלץ וואס זיי זאגען צו מיס'ן מויר, זאלען זיי איפשרייבען אויס'ן פאפיער, זיך אונטער אחתמ'ענען אויף דעם אז עס שי קען צו די אמעריקאנער אידישע פער־טרעטער אין פארין.

עס פערשטעהט זיך אז דאס איז ניט געטהאן געווארען אין וועגן מסתמא ניט געטהאן ווערען אזוי גיך. אבער דער פאקט וואס רומעניען פיהלט אז די אמע ריקאנער אידען זיינען א מאכט און אי־בען אויס אן איינפלוס אויף דער אמעדי־קאלער רעגירונג צו גונסטען פון די גע־רעכטע אידען, איז שוין אויך זעהר אן ערפרעהנדער. רומעניען, די פארשע, די לייגערישע, די פיינע, פיהלט זי שרעקט זיך פאר דעם, עס קאן אלהר נאר שטארקע וויטאנען פערשאפען, אין פאר שרעק, טאמער וועט מען איהר ניט געבען בעססארבאיען. טראנסילוואניען אין בוקאווינא, וועט זי אפשר זיין גע צוואונגען אנצופאנגען טאקע אויף אן אמת מעניש'ליך בעהאנדלען איהרע אי־דען.

דערווייל איז די לאגע פון די אידען אין רומעניען, לויט די בעריכטען אויפן קאנווענשאן אפשר ערגער ווי אין איר־לענד אן אנדער מדינה אין איידאפא. מען האט זיי טאקע אויפ'ן פאפיער געגעבען גלייכע רעכטע אבער דער געזעץ ווערט פון די אנטיסעמיטישע ריכטער אזוי אויס געטייטשט אז עס איז זעלטען אז א רו־מענישער איד קאן דארט ווערען א ביר־גער. רדיפות, באיקאטען און אפילו פא־גראמלעך געגען אידען קומען דארט פאר. כע מאכטע האבען אויסגעגעבען זייער לע בען פאר זייער „טייער פאטערלאנד". ווערען ניט ארייגענומען אין די שוהלען און גימנאזיעס. א

שרעקליכער וועג מען הערמאנט זיך אז רומעניען האט זיך געמאכט כשר חזיר פיסעל ביי דער וועלט מיט דעם וואס זי האט אין אויהר נייער קאנסטיטוציע ארייג געשטעלט א פונקט וועגען אידען רעכטס. און יעצט ווען די אידען וועלען זיך קומען בעקלאגען אויפ'ן פרידענס קאנפערענץ אויף רומעניען וועט מען זיי פיליכט נאר ניט פערשטעהן.

צום בעדויערען האט די הינע אידי־שע פרעסע צו ווייניג אויפמערקזאמקייט געשיינקט דיזער קאנווענשאן. וועלכע קומט פאר אין א צייט ווען דער שיקזאל פון די רומענישע אידען, פאר דעם מ־מענדען דור אם ווייניגסטענס, דארף בע שטימט ווערען די רומענישע אידישע פראגע אין אלגעמיין פארנעהמט ניט פיעל פלאץ יעצט אין דער אידישער פרע־סע, ווייל די פוילישע פאראמעמו האבען פערדרונגען אלעס. אין אמת'ען איז די לאגע פון די רומענישע אידען יעצט ע־נער, אין זייער פראבלעם איז א פיעל שווערערער, ווי די פוילישע אידישע פרא־גע, האטט אין רומעניען, אויף ווי ווייט מיר אין אמעריקא ווייסען, האט מען נאר מיידלעך זיינען שוין צוריק ביי דער אר־גאנע וויינינג פאגראמירט אויף אידען. ווייבער איז אז קיין אמת'ע גלייכבערעכטי־גונג האבען נאך די אידען פון רומענען ניט, לויט א קוייבעל פון די אידישע פאר־שטעהער אין רומעניען גופא און אין דער שווייץ, וועלכע איז פארגעלעזען געווא־רען אויף דער קאנווענשאן פון דעם פרעס־ידענט פון פערבאנד, דר. סיגעלשטיין.

דער פערבאנד, מיט דעם פרעזידענט אין מר. קאא וואולפסאן אן דער שפיצע, האט אין דעם פערגאנגענעם יאהר זיך געזעהן מיט די העכסטע אמעריקאנער רע־גירונגס בעאמטע. האט זיי דערצעהלט די אמת'ע לאגע פון די רומענישע אידען און האט בעקומען די מאראלישע שטיצע פון די אמעריקאנער פרידענס רעלעגאטען אין זייער ארבייט פאר די גלייכבערעכטי־גונג פון די רומענישע אידען. דער פער באנד מעג שטאלצירען מיט זיין גוטע ار־בייט.

זאל נאר אונזער עפענטליכע מיינונג וועלכע איז פערטראטען דורך דער אידי־שער פרעסע, ביים יעצטיגען ענטשיידעג דען מאמענט, איהם געבען אזוי פיעל שטי־נע ווי נאר מעגליך.

זאל דער וועה־געשריי פון די רומעני־שע אידען זיך אנשפיגלען אין די אידישע ציטונגען מאנ־איין טאג־אויס און אזוי וועט אפשר די ברייטע וועלט דאס אויך הערהערען און מאכען א סוף צו די גרוי־זאמע אונגערעכטיקייטען פון א פאלשע בארבארישע־רעגירונג!

* * *

אין דער יעצטיגער צייט וויגן אויף דער גאנצער וועלט קומען פאר ארבי־טער אנרוהען און סטרייקס. שטעהט אויך אונזער נויארק'ער אידישע ארבי־טער בעוועגונג ניט. אפ. נאר פערקעהרט געהט נאך פאראויס און מיט שנעלערע טריט ווי די גוי'אישע ארבייטער. אזוי איז עס שוין אימער, אז מיר אידען זאלען אויסטרעטען א וועג פאר א בעסערן לע בען פאר אנדערע

מען קען זאגען מיט זיכערהייט אז כמעט אין אלע אידישע טרידס אין גוי־ארג סטרייקס מען שוין אדער מען וועט נעקסטע וואך סטרייקען. אומעטום ווע לען די פאדערונגען כמעט זיין דיזעל־בע — א 44 — שטונדיגער וואך, 15 פרא צענט העכערונג אין ווייזישעס און א גרעסער איינפלוס פון דער יוניאן, אין דער פראגע פון „דיסטשארדזשען" ארי־בייטער.

לעצטע וואך האט זיך אנגעפאנגען דער ליידיס ווייסס מייקער סטרייק, נאך אידער די אמאלגאמייטער שניידער האט בען געוויאונען זייער האמף. אין שוין הא בען זיך אזוי פיעל באסעס אונטערגעגע־בען צו די יוניאן פאדערונגען, א 4000 מיידלעך זיינען שוין צוריק ביי דער אר־בייט און מען רעכענט אז אין עטליכע טעג אהום וועט דער סטרייק שוין זיין א גע סעטעלטער און א געוואונענער.

נעקסט קומען 10.000 פארייר־וועל־כע האבען ארויסגעשטעלט די אביזע פא דערונגען, און האבען שוין געשטימט פאר א סטרייק אין פאל זייערע פערלאנגען ווע לען ניט נאכגעגעבען ווערען. אויך די ווייט גודס מייקערס, עמבראיידערי אר־שיילדערס דרעסעס ארבייטער סטראי־שען מיט א סטרייק, וואס וואלט געמיינט אז נאך 30.000 מיטגלידער פון דער אונ־טערנעשיאנאל ליידיס גארמענט וואוירי־ערס יוניאן וועלען צוזאמען מיט די ליי־יס ווייסס מייקערס אוועלליגען די אר־בייט.

דיזע אלע סטרייקס זיינען יעצט מעהר מיינטיג ווי אימער בען א געוועלשאפט יכע שטאנדפונקט. הייסטעלייך איז די אדערונג פון קורצערע ארבייטס שטונ־דען א דריינגענדע. עס קומען יעצט צוריק וויזענדע מעשען פון דער ארמיי און נייי־ווי און פאר פיעלע פון זיי איז ניטא קיין ארבייט אונטער די יעצטיגע אומשטע־דען. וועגן אבער די ארבייטס־שטונדען פון די יעצטיגע ארבייטער וועלכע האבען דושאבס וועלען פערקירצט ווערען, וועט דאס מאכען א פלאץ פאר די ארבייטסלא־זע אריינצוקומען.

* * *

פון אלע סטרייקס וועלכע קומען יעצט פאר ביי אונז דא אין נייוארק, איז אפשר דער טרייערגסטער דער סטרייק פון 10.000 פעדלער. דער פעדלער איז ניט פארדעכטיגט פאר קיין בוזנעסמאן אז ניט פאר קיין ארבייטער אפילו. לויט דער מיינונג פון דער עזעלשאפט איז פעדלע־ריי איינע פון די סאמע נידריגסטע פרא פעסיעס. צו פעדלערס געהמען זיך מיים טענס עלטערע, הילפלאזע אידען וועלכע האבען שוין קיין אנדער זאך ניט טהאן.

אין דערפאר איז דאס נאר קיין חידוש ניט וואס אונזערע הינע געזעץ־הייטער, די פאליסייס־פ האבען זיך נעג־מען דריקען און אויספרעסען געלד פון די ארמע נייוארקער פוישארט פעדלער, ביז אפילו ניי. די נידערשלאגענעסטע צווישען די נידערשלאגענע, האבען זיך אויפגעהויבען בען אין זיינען ארויס אין דאמף, אויסצו־רעכענען די צאהל גזרות וועלכע דער גוי ארמער'ער פאליס דעפארטמענט האט ארויסגעגעבען גענען די פעדלער, איז א צו לאנגער צעטעל. דא שטעה ניט, אזוי פערקוויף ניט, אין דער צייט טהו ניט קיי געשעפט — אין צעהנדליגער אנדערע וועלכע עס איז נאר ארייגגעפאלען דעם איידער די אמאלגאמייטער שניידער האט בען געוויאונען זייער האמף. אין שוין הא בען זיך אזוי פיעל באסעס אונטערגעגע־בען צו די יוניאן פאדערונגען, א 4000 מיידלעך זיינען זיי ווייטער אין דער אר־בייט אויף א פעדלער אין אנדערע ארט אין אמעריקא ווייסען. דאס מע נאר

אבער אויך צוויי מאהל אזוי פיעל.

דער האהן קען אבער אויך געהן אויף צוויי פיס ווען ער וויל עס. ער צייהט אדיין זיינע פאדערשטע צוויי פיס אין בויך און איז דאן א האהן ווי אלע העכע־רע.

פונקט פארקעהרט.

אין דער צייט ווען אויף דער נאכגעער וועלט כמעט ווערט איינגעפוהרט פראהיי־בישאן, דאס הייסט, כען פארכיס דעם ביטערען טראפען, איז אין „עגלאנד נאר פארקעהרט, הארטען ווערט עס פארגרע־סערט אין דער קריעגס האבענעט האט ניט סערט אין דער קריעגס האבענעט האט ניט נאר באשלאסען צו פארגרעסערען די פאק־ריצירונג פון ביער אויף 25 פראצענט, נאר האט אויך צרלויבט אז די שטארקייט זאל פארגרעסערט ווערען אויף הדיי פראצענט, דאס הייסט אז די ביער, וועלכע וועט פארצירט ווערען וועט זיין מיט הדיי פראצענט שטארקער ווי די יעצטיגע ביער.

אלץ הייסט מזל

קינגסטאן, מאנטאג — מענשען פאר־דיענען געלט און געפינען געלט אפילו ווען זיי עסען אלץ איז ווי זאגט דער גלייך ווארט חלו במזל, אט האט מרס. ס. י. דעי פון פארטסמוט געפונען א פערל ווי א עפלר ארפעס די גרויס אין דער ציט ווען זי האט געגעסען אן אויסטער. א פרא בע איז געפאלט געווארען אין מען האט אויסגעפונען אז דער פערל איז ווערט 125 דאלאר.

ריבען און צוזאנציג טויזענד אר־בייטער אויסגעשלאסען.

פעטערסאן נ. דזש. פעברואר 3.

אהום 27 טויזענד וועבער ארבייטער זיינען הייגט אויסגעשלאסען געווארען פון זייערע פלעצער.

לואים מאנגעס הער לאקאלער טשער מאן פון די וויייטער טעקסטיל וואركערס האט ערקלערט דאס די בעלי בתים זאל־בען אויסגעשלאסען די ארבייטער. דער פאר ווייל די ארבייטער האבען זיך גע־קליבען איינצופיהרען דאס 48 שעהרינע ארבייטס וואך. ווען א טייל פון די אר בייטער זיינען געקומען צו דער ארבייט 7.30 אנשטאט זיבען אויינער פריה האב בען די בעלי בתים זיי געשיקט אהיים. די אבריגע זיינען שוין דאן אליין ניט אריינגעגאנגען.

דער בעסטער פרוואט טיטשער אויף פידעל שפילען פון אנפאנגס ביז רי־סייטעל איז מר.

שפילמאן 93 ווייאס סטריט

וועלכערן די פראעפסארען האמבורג און וואנקאגין פון קענערוינ אקאדעמיע רעקאמענדירען איהם. ווי אויך נעהם איך אן צו שפילען חתנות און בעלער מיט די בעסטע יוניאן ארקעס־טערס.

די גרייט־וועסט לייף אינשורענס קאמפאניע

האט געהאלטען איהר זעקס און צוואנציגסטע יעהרליכע פארזאמלונג דעם 4־טען פעברואר 1919.

אייער אייפמערקזאמקייט ווערט געצייגען צום פאלגענדען סטייטמענט:	
נייע געשעפטען ארויסגעגעבען אין 1918	$30,659,557
פארגרעסערט אין נייע געשעפטען	350,015
געשעפטען אין קראפט דעצ. 31־טען 1918	$170,863,673
פארגרעסערונג פארן יאהר	18,220,508
ריינער איינקופט פאר 1918	$7,129,106
פארגרעסערונג פארן יאהר	691,786
עסעטס דעצ. 31־טען 1918	$27,432,824
פארגרעסערונג פארן יאהר	3,047,158

די איינגאבען זיינען ווייעדער פארקלענערט געווארען אין 1918 און די פראצענטען וועלכע מען האט פארדיענט זיינען געווען 7.16%, חוץ די געשעפטליכע רעזערוועז, דער באראנס וויזט אין סורפלוס, קאפי־טאל און ספעציעלע פאנדען די סומע פון $4,142,507 דאס איז אי־בער 15% פון די עסעטס.

דאס איז נאך דער אויסצאהלונג פון פראפיטען צו פאליסי האלטערס $610,648 און באצאהלענדיג טייטען פעלע פון $2,012.240.

קענערער רעגירונגס באנדס געהאלטען דעם 31־טען דעצעמבער 1918 $4,772,458 (הויך $1,190,000) וועלכע איז בין יעצט באצאהלט געווארען, דאס איבערגיג איהם דאלאר אן רם 23% פון לעדישער עסעטס)

די גרייט־וועסט לייף האט זיך ערווארבען א רעפוטאציע פאר צאה לען קליימס פינקטליך און גרויסע פראפיטען צו פאליסי האלטערס

הויפט אפיס - - ווינניפעג

וואס אויף דער וועלט אז מיט מענשען קען פאסירען

טשיקאווע נייעס, וועלט פאסירונגען און גלאט זאכען וועלכע זענען ווערט צו לעזען און וויסען.

דאס איז אויך א צוואה.

וואלטער טהאמאס איז דעם 19טען אקטאבער געשטארבען אין פארט טהא־מאס קענטאקי און האט איבערגעלאזען א מאדנע צוואה. צווישען אנדערש האט ער פארלאנגט אז זיין פערפער זאל פאר־ברענט ווערען און די אש זאל צווישען ווערען איבער'ן יס.

צווישען אנדערעס שרייבט ער ווע־גען זיין ווילען פאלגענדעס:

עס וועט פיעלייכט קלינגען זאנדער־באר מיין פארלאנג, אבער דאס איז דורכ־אויס מיין אויפריכטיגער ווילען און איך ווייל, אז דאס זאל דורכגעפיהרט ווערען. זיינע יורשים האבען אזוי געטון.

האבען ארויסגענומען א וואראנט געגען איהם.

פיעלע פארלאנען פון באסטאן האב־בען געזעצליך אנגעקלאגט דעם עקס־קאיזער ווילהעלם, זיי האבען אנאר ארויסגענומען א וואראנט צו ארעסטירען איהם. די קלאגע גענען איהם איז באזר־יער דיסטריקט אטורני האט דעם וואר־אנט ארויסגעגעבען. די צרה איז אבער, אם מען קען ניט כאפען דעם בעל דבר, נר באהאלט זיך אויס אין האלאנד.

די קענינגען איז אויך געשטארבען.

לעצטענס האט אויף דער טאגנא איגן־ען אויסגעבראכען די „פלו" אין אזוי ווי די „פלו" איז העכסט דעמאקראטיש, מאכט ניט קיין אונטערשייד צווישען ארם און רייך. האט זי זיך פריהער א גאנץ געטון צו דער קענינגין אליין און דער גאנץ הויף. איהרע אנ־דערטאנען. אין ציט פון עטליכע וואכען ענען איבער 400 איינגעבוירענע געשטאר בען. דער טויטען פאל וואלט ניט געווען זאך גרויסער ווען מען וואלט די קראנקע געהאלטען. קיינער האט זיך אבער צו ווי ניט געוואלט צוריקהרען אויס מורא ווי זאלען זיך אליין ניט אנגעהמען.

די קענינין אליין טאקיבא איז אלט געווען 70 יאהר.

א האהן אין א פערך.

אין ניוטאן ניו דזשערזי געפינט זיך א פארמער וועלכער האט א זעהר טשיקא־ווען האהן. די טשיקאוויקייט באשטעהט אין דעם וואס דער האהן פארמאגט נאר־צע פיער פיס און געהט ארום ווי אלע פיער פיסיגע חיות. דער פארמער שטאלצירט געהר מיט זיין האהן. דער ראקטאר פון יענער שטעדטיל באשטעטיגט דעם פאר־מערס רייד און זאגט אז דער האהן מיט די פיער פיס קען לויפען צוויי מאהל אזוי שנעל ווי א געוועהנליכער האהן. ער עסט בייט און מען רעכענט אז אין עטליכע טעג אהום וועט דער סטרייק שוין זיין א גע סעטעלטער און א געוואונענער.

נעקסט קומען 10.000 פארייר־וועל־כע האבען ארויסגעשטעלט די אביזע פא דערונגען, און האבען שוין געשטימט פאר א סטרייק אין פאל זייערע פערלאנגען ווע לען ניט נאכגעגעבען ווערען. אויך די ווייט גודס מייקערס, עמבראיידערי אר־שיילדערס'ס דרעסעס ארבייטער סטראי־שען מיט א סטרייק, וואס וואלט געמיינט אז נאך 30.000 מיטגלידער פון דער אונ־טערנעשיאנאל ליידיס גארמענט וואוירי־ערס יוניאן וועלען צוזאמען מיט די ליי־יס ווייסס מייקערס אוועלליגען די אר־בייט.

דיזע אלע סטרייקס זיינען יעצט מעהר מיטיג ווי אימער בען א געוועלשאפט יכע שטאנדפונקט. הייסטעלייך איז די אדערונג פון קורצערע ארבייטס שטונ־דען א דריינגענדע. עס קומען יעצט צוריק וויזענדע מעשען פון דער ארמיי און נייי־ווי און פאר פיעלע פון זיי איז ניטא קיין ארבייט אונטער די יעצטיגע אומשטע־דען. וועגן אבער די ארבייטס־שטונדען פון די יעצטיגע ארבייטער וועלכע האבען דושאבס וועלען פערקירצט ווערען, וועט דאס מאכען א פלאץ פאר די ארבייטסלא־זע אריינצוקומען.

* * *

פון אלע סטרייקס וועלכע קומען יעצט פאר ביי אונז דא אין נייוארק, איז אפשר דער טרייערגסטער דער סטרייק פון 10.000 פעדלער. דער פעדלער איז ניט פארדעכטיגט פאר קיין בוזנעסמאן אז ניט פאר קיין ארבייטער אפילו. לויט דער מיינונג פון דער עזעלשאפט איז פעדלע־ריי איינע פון די סאמע נידריגסטע פרא פעסיעס. צו פעדלערס געהמען זיך מיים טענס עלטערע, הילפלאזע אידען וועלכע האבען שוין קיין אנדער זאך ניט טהאן.

אין דערפאר איז דאס נאר קיין חידוש ניט וואס אונזערע הינע געזעץ־הייטער, די פאליסייס־פ האבען זיך גע־מען דריקען און אויספרעסען געלד פון די ארמע נייוארקער פוישארט פעדלער, ביז אפילו ניי. די נידערשלאגענעסטע צווישען די נידערשלאגענע, האבען זיך אויפגעהויבען בען אין זיינען ארויס אין דאמף, אויסצו־רעכענען די צאהל גזרות וועלכע דער גוי ארמער'ער פאליס דעפארטמענט האט ארויסגעגעבען גענען די פעדלער, איז א צו לאנגער צעטעל. דא שטעה ניט, אזוי פערקויף ניט, אין דער צייט טהו ניט קיי געשעפט — אין צעהנדליגער אנדערע וועלכע עס איז נאר ארייגגעפאלען דעם איידער די אמאלגאמייטער שניידער האט בען געוויאונען זייער האמף. אין שוין הא בען זיך אזוי פיעל באסעס אונטערגעגע־בען צו די יוניאן פאדערונגען, א 4000 מיידלעך זיינען זיי ווייטער אין דער אר־בייט אויף א פעדלער אין אנדערע ארט אין אמעריקא ווייסען. דאס מע נאר

ווי אזוי געלט וואסט

אויף דער פראצענט ראטע וועלכע איהר באקומט אויף זואר סייווינג סטעמפס אינ'ם ערך פון 4½ פראצענט ווערט צוזאמענגענומען מען דער פראצענט פון $4.00 ווערט $5.00 אין צייט פון פינף יאהר פון $4.00 ווערט 9.76 אין 20 יאהר, $37.24 אין 50 יאהר; אין $346.88 אין 100 יאהר!

$4.00 פאר $5.00

און יעדער דאלאר ווערט מעהר

פרייז חיינטיגען מאנאט $4.01

פאנגט אן היינט!

קייפט אייער ערשטען זואר־סייווינג סטעמפ היינט אין וועלכען עס איז מאגי־ארדער פאסט אפיס, באנק אדער וואו איהר זעהט די טרייענגעל שילד. עס וועט אייך קאסטען $4.01 היינטיגען מאנאט (ווי־ס. ס. האבען שוין פארדיענט א סענט פראצענט, ציט לעצטען מאנאט). א זואר סייווינג סערטיפיקאט וועט־געגעבען ווערען פרי. קלעפט צו אייער סטעמפ דערצו אין שרייבט אויף אייער נאמען.

איהר זענט יעצט א „מלחמה שפארער". שפארט פאר'ן נעקסטען סטעמפ, ווען איהר האט אנגעפילט אייער סערטיפיקאט פאנגט אן נאך איינעם, דורך פארזיכטיגער עקאנאמיע יעצט און רעגעלמעסיגע קויפונג פון ווי־ס. ס. דאס יאהר וועט איהר האבען א גרויסען קעש פאנד אין 1924 ווידער צו אינוועסטען. א אינגעל אדער מיידעל וועלכע קויפען ווי־ס. ס. דאס יאהר אין וועלען עס האלטען דו גאנצע ציט און דערצו וועט צוקומען דער פראצענט וועלכער ווערט געצאהלט פאר ווי־ס. ס. וועט יעדער זואר־סייווינג סטעמפ ווערט ווען $50.00 אדער מעהר צו זיין אדער איהר קרעדיט ווען זיי וועלען אלס ווערען 70 יאהר.

שפאר סטעמפס

אינם רעגירונגס נייעם פלאן צו הערען טעגען שפארען ווערט יעדער קוויטערער גערעכענט, וואו אין ס. ס. ווערען שפאר־קויפס אין אין פיעלע סטארס, קען מען קויפען שפאר סטעמפס צו 25 סענט א שטיק. זעכצעהן שפאר סטעמפס זענען אנגע־קלעפט אויף א שפאר קאר־טע איז $4.00 צו קויפען א ווי. ס. ס.

W-S S

W-S S

קויפט זואר סייווינג סטעמפס

W-S S

W-S S

די גרייט־וועסט לייף אינשורענס קאמפאניע

האט געהאלטען איהר זעקס און צוואנציגסטע יעהרליכע פארזאמלונג דעם 4־טען פעברואר 1919.

אייער אייפמערקזאמקייט ווערט געצייגען צום פאלגענדען סטייטמענט:	
נייע געשעפטען ארויסגעגעבען אין 1918	$30,659,557
פארגרעסערט אין נייע געשעפטען	350,015
געשעפטען אין קראפט דעצ. 31־טען 1918	$170,863,673
פארגרעסערונג פארן יאהר	18,220,508
ריינער איינקופט פאר 1918	$7,129,106
פארגרעסערונג פארן יאהר	691,786
עסעטס דעצ. 31־טען 1918	$27,432,824
פארגרעסערונג פארן יאהר	3,047,158

די איינגאבען זיינען ווייעדער פארקלענערט געווארען אין 1918 און די פראצענטען וועלכע מען האט פארדיענט זיינען געווען 7.16%, חוץ די געשעפטליכע רעזערוועז, דער באראנס וויזט אין סורפלוס, קאפי־טאל און ספעציעלע פאנדען די סומע פון $4,142,507 דאס איז אי־בער 15% פון די עסעטס.

דאס איז נאך דער אויסצאהלונג פון פראפיטען צו פאליסי האלטערס $610,648 און באצאהלענדיג טייטען פעלע פון $2,012.240.

קענערער רעגירונגס באנדס געהאלטען דעם 31־טען דעצעמבער 1918 $4,772,458 (הויך $1,190,000) וועלכע איז בין יעצט באצאהלט געווארען, דאס איבערגיג איהם דאלאר אן רם 23% פון לעדישער עסעטס)

די גרייט־וועסט לייף האט זיך ערווארבען א רעפוטאציע פאר צאה לען קליימס פינקטליך און גרויסע פראפיטען צו פאליסי האלטערס

הויפט אפיס - - ווינניפעג

אויסטראליער אידישע קהלה גראטולירען סינג דזשארזשען

מעלבורן.

די אידישע קהלות פון סידניי, אדעלייד און האבארט האבען דורך די גאווערנאר פון די פערשיידענע אויסטראליער סטייטס צוגעשיקט מעמאראנדומס צו דעם עמפליישען קעניג דזשארדזש און וועל־כע זיי גראטולירען איהם און דריקען אויס זייער פרייד אויף דער ענדע פון דער מלחמה.

250 לאיאלע מאלדאטען אויסגע־שאסען אין סיביר

אמסק פעברואר 4

דערפאר וואס די לאיאלע סאלדאטען זיינען ארויס אין א רעוואלוציע און האב־בען זיך ענטזאגט צו שיסען אויף די באל־שעוויסטישע סאלדאטען זיינען צוויי הונדערט און פופציג פראסטע סאלדאטען אין צעהן אפיצירען אויסגעשלאסען געווא־רען, פון זייערע קאמאנדירען. די רע־וואלוציע איז פארגעקומען אין קאנגור, נעבען פערם. אבט אנדערע אפיצירען און נאך פופציג סאלדאטען האט מען אויסגעפיהרט קיין יעקאטערינענבורג און דארטען וועלען זיי געמשפט ווערען.

אפגעשוואכט דעם ווידערשטאנד

פון קאנגור ווערט אויף געמאלדען דאס צילעוב דער דאזיגער רעוואלוציע איז די באלשעוויקעס פיעל אפגעשוואכט געווא־רען אין דער געגנד פון פערם און די באלשעוויקעס מאכען דארטען דעם גרעס־טען פארשריט. זיי פארנעהמען יעדען טאג אן אנדערע שטיק טעריטאריע.

גט פראצעסען פטרטאפעלט

מאראנטאר צאהל זעהר גרויס.

אטאווא פעברואר 4.

נעם יאהר אריינגעגעבען בקשות אויף חי צאהל פארלאך וואס האבען הייגטי־גט'ן זיינען זיימען טאפעל גרויס אין פארגלייך מיט לעצטען יאהר. הייגטיגע יאהר זיינען פאראן 67 בקשות און לעצ־טען יאהר איז בלויז געווען 33.

פון אנטעריא אליין קומען 55 בקשות, אין טאראנטא זיינען פאראן 32. די איבריגע זיינען צוואווארפען איבערן גאנ־צען לאנד.

אלייאירטע סאלדאטען ציהען זיך צוריק

ארכאנגעל פעברואר 4

די אלייאירטע ארמייען וואס פיהרען א קאמף געגען די באלשעוויקעס אויף'ן פינגע פראנט זיינען געווען געצוואונגען זיך צוריקצוציהען אויף עטליכע וויארסט. די אמעריקאנער מיט די רוסען האבען אנגעפאנגען אן אטאקע אבער זיי האבען דארטען אנגעטראפען זעהר א גרויסע אר־מיי פון די באלשעוויקעס און זייער אטאקע האט זיך ניט איינגעגעבען.

אויף'ן גאנצען פראנט ווערט אנגע־פיהרט אן ארטילעריע שלאכט.

אן אמעריקאנער לאפט מאשין האט נעכ־טען באמבארדירט די באלשעוויקישע פאי־ויציעס ביים טייך וויאטא.

דזשולערי סטאר אין יאנג סטריט באורנט

די פירמא עלים בראדערס, א דזשולערי־סטאר אין 98 יאנג סטריט איז נעכטען פארטאג באורנט געווארען אויף דער סומע פון ארום פינף הונדערט דאלאר סחורה. די גנבים האבען אויסגעבראי־כען א לאך אין אייגער פון די גרויסע שויבען און ארויסגענומען ארום א האל־בען טויז דייאמאנד רינגען און ווערטה צו פיפציג דאלאר און אנדערע גאלדזוואר. די גנבים האבען איבערגעלאזען אין פענס טער דאס שטיק האלץ מיט וועלכען זיי האבען געטראכען דעם לאך. דאס האלץ איז געווען איבערגעצויגען מיט א שטיק טוך. הפגים מיט'ן צוועק ניט צו מא כען קיין גרויסען גערויש.

נאך א געוועזענעם פרינץ געפונען ניט די באשערטע

צוריך פעברואר 4.

א טעלעגראמע פון בערלין צו דער מיג כען צייטינג מעלדעט דאס פרידריך ווילי־יאם האהענצאלערן, דער עלטער זוהן פון געוועזענעם קייזער ווילהעלם האט אריינגעגעבען א בקשה לויז צו ווערען פון זיין באשערטער.

פרידריך האט חתונה געהאט אין יאהר 1905 מיט פרינצעס סיציליע פון מאקלע־בורג. די שווסטער פון דער קעניגין פון דענעמארק. זיי האבען פינף קינ־דער. (זאלען זיי קומען קיין אמעריקא שפעלען מיט פיפערס.)

דער אידישער זשורנאל

אידישע און ניט אידישע ארבייטס נעבער

פון י. בים

אין דעם „לעזערס ווינקעל", איז אין דער נעכטיגער אויסגאבע פון „אידישען זשורנאל" גערוקט געווארען א זעהר הארציגיסענדער בריעף. פון א גרופע אידישע ארבייטסלאות, וועלכע דערצעהלען ווי אזוי אין קריסטליכע שעפער לאזט מען זיי שטעהן, ביז זיי געהן אליין אויעט. און אידישע בעלי בתים, ערלעהרען זיי, דאס אייך זיי פארלאנגען צו דער ארבייט ניט אידען.

מיר האבען צום בריעף זעלבסט ניט געמאכט קיינע קאמענטארען, אייגנטלעך אויך אום צו צייגען ווי אזוי דו אידישע לאגע זעהט אויס ביים אידען זעלבסט.

דאך ווילט זיך אבער עטוואס זאגען ווענען דעם.

דער ניט אידישער פאבריקאנט, אדער בעל־הבית, ערקלערט מיט שטאלץ, דאס דערפאר ווייזט ער צוריק אידען, ווייל אויב געבען ארבייט, באשעפטיגען מענשען, וועלכע ארבייטען שווער אום צו מאכען א לעבען, ניט ער א פארצוג זייגע אויגענע, דערפיר לאשט ער זיך רוהיג פון אלעם, און דער איד מוז דעם עגטפער נעהמען פאר גוט.

דער בעל־הבית טוט מכלומר'שט א טובה דעם ארומען ברודער פון זיין נאציאן, געבענדיג איהם דעם ערשטען צוטריט צו באשעפטיגונג.

דער עגטפער איז אזעלכער, וועלכער לאזט זיך אויסטיטשען אבער — דער חשד אז ער הייל ניט האבען קיין אידען ביי זיך, פאלט דערווייל אויעט.

דער אידישער ארבייטער מוז ניט ווייטערדיג אוועקגעהן.

וואס פאר אן עגטפער ניעבען אבער די אידישע ארבייטס־געבער, וועלכע דרעהן זיך ארויס פון געבען אידען באשעפטיגונג.

קען איר אזא זאך פארגעבען ווערען, וואו א אידישער בעל־הבית ערקלערט אפען, דאס ער זוכט ניט אידען אין זיין פאבריק.

די אידישע ארבייטס געבער, ווייסען גוט דאס דער אידישער ארבייטער, פארשטעהט זיין פלייסט, הען זיין ארבייט. טוט אלעס מיט שכל און אינדערגעבעבע הייט. וואס איז אבער די אורזאכע, צו ענטזאגען צו באשעפטיגען אידישע ארבייטער.

ווייסען דען ניט די בעל־בתים, דאס שוין דערמיט וואס דער ניט אידישער ארבייטער ווייסט. אז ליין איך דען דארט קיין צוטריט ניט האבען. טוט ער זאך כען וועלכע זענען געגען דעם פאסאגע פון זיין בעל הבית. אדער מיט וואס פאר א פאראכטונג קוקט דער ניט אידישער ארבייטער אויף זיין ארבייטס־געבער, ווען דער לעצטער פארטרייבט פון זיך זיינע איינענע.

אין די פאראייניגטע שטאאטען, איז קיין א צייט צוריק געווען א סקאנדאל ווענען א ניט אידישער פירטיג, וועלכע האט זיך ענטזאגט צו געבען באשעפטיגונג צו אידישע ארבייטער. און דא ביי אונז פאסירט גראדע פארקעהרט.

אידישע, די טייערגדער ענטזאגטע ארבייטער אלס רעזולטאט פון אויס מחמת, [illegible] זיך א ריבעל צאהל אידישע, און אידען וואלטען געווים גע־רעכט האבען א פארגיג אין אידישע פאבריקען, פונקט ווי עס האבען ניט אידישע אין דערגיג.

אזעלכע פאסירונגען ווארפען געווים ניט קיין שעהנע ליכט צו יענע רייבע אידען וועלכע וועען ביי די צדקה־טישען. און שיהען דעם ארימאן ארבייטען. זוען זיי זעלבסט פארגאבען פאר איהם די טהיר.

זאלען דאס די אידישע ארבייטס געבער נעדענקען אז אין טאט העכטפער טיגט גוט דעם אנדערען. אז דערפיר וואס זיי זעען פולליטס כעלי צדקה. טארען זיי נאך ניט פארטרייבען אידישע אויסיעמער פון ארבייט, ווייל דאס איז ערשטע חילף. וועלכע מיט פון זיי געגעבען ווערען. און וועלען זיי דאס טון. וועלען זיי פון דער צווייטער זייט פארשפארען צו טרייבען געזונטע ארומע לייט פון זייערע צדקה טישען. וועלכע זיי זעלבסט פארארזאכען.

דאס הימלישע געריכט

(פאנטאזיע)

פון א. י. בדזילי

פון דער רעדאקציע — חורך א טעות אין נעכטען הורכגעלאזען געווארען דער סוף פון דיזער ערצעהלונג, און מיר ברענגען עס דא.

דער צווייטער עד ווערט ענדליך דורכן כביכול אויפגעפארערט ארויסצוטרעטען מיט אן ערקלעהרונג . . .

שטיל באשיידען, מיט צניעות'דיגע באוועגונגען באווייזט זיך א פאלד — מיט אן אנגענעהמע, עהרענווירדיגע אבער שטארקע, זיכערע שטימע רופט ער אויס:

"באשעפער און קעניג פון דער גאנצער וועלט!

עס זיינען שוין פארבייגעגאנגען 1567 טעג, וואס די גאנצע מענשהייט פרינקט זיך אין איהר איינגע בלוט, גאנצע מלוכות, אומשולדיגע קעניגרייכען זיינען אין פארלויף פון דיזער צייט אפגע־ווישט געווארען . . . פאר גוטע געפיהלען, — געפיהלען פון רחמנות, פון מיטלייד איינער צום צווייטען, איז שוין ביים מעג־שען קיין ארט ניט פאראן. אלעס, אלעס, וואס איז גוט, שעהן, צארט און נאבעל איז פארגיבטעט געווארען. און דאס איז — אדאנק דער חיה אין מענשען גע־שאפט, ווילהעלם דעם צווייטען, וואס האט פארארזאכט און ארויסגערופען דיי דאזיגע אלוועלטליכע גרוזאמע מלחמה!..

ער, אבער, — דזשארדזש דער פינפ־טער — דער קעניג פון אנגלאנד, אירלאנד און גאר און גאר, אונטער וועמעגס הער שאפט אלע מענשען, אהן אן אויסנאהמע פון רעליגיאן און נאציאנאליטעט, לעבען זיך אפארדען, — איז יעצט דער פאר־שטעהער פון דער גאנצער ליידענדער מענשהייט, וועלכע וואהרט אזוי אומגע־הייריגט אויף איהר באפרייאונג. זי — די ליידענדע מענשהייט — קוקט אויף איהם אלס אויף איהר איינציגען רעטער, ערלייזער . . .

ער איז אויך דער אייטציגער, וואס האט אזוי שטאלץ און אפען פראקלאמירט פאר די אויגען פון דער גאנצער וועלט, צו באפרייען זאגאר דאס אייביג ליידענ־דיגע, אבער גרויס פאלק "י ש ר א ל", — אבער גרויס פאלק "י ש ר א ל", — אין אומזיעהרען איהם זיין פרייהייט. זיין ערבסטשטענדיגקייט. אריינצובריינגען איהם אין זיין אויגען לאנד!" — — —

דער כביכול האט א שמייכעל גע־טאן . . .

אידען שמדן זיך אויס מורא פאר פאגראמען.

(אינט. איר. פרעס ביורא)

ניי יארק פעברואר 4

אינפארמאציעס וואס זיינען דא ער־האלטען געווארען מעלדען דאס אידען אין דער געגענט פון טורקעסטאן שמדן זיך אין גרויסע מאסען, מחמת פראגרעם דעם אויס־קוק פון זיין פנים, האט ער געהאט א פאר גרויסע בדעמען, היינטער וועלכע ס'האט אריינגעשייגט גרויסע מילדע אויגען פון טיפע איינגעפאלענע לעבער, און די אוי־גען זיינען האבען יעדענס בליק צוגעצויגען. באלד פון אנפאנגס, זייט איך האב איהם געזעהן מאל געזעהען, האב איך איהם ניט פערפעהלט נאכצוקוקען, און יעדעס מאל ווען ער איז פאר מיר פערביי געגאנגען האב איך דאס געטון.

תחלת האב איך געמייגט אז דער אלך האט אין דעם הויף א זוהן אדער א טאכ־טער, און דאס קומט ער יעדען פריהמאר־גען באלד נאכ'ן דאווענען פאר אן אנביי סען; אדער פאר טיי, צו דעם קינד זיי־נעם. אז ער אליין זאל אויף דעם הויף געקומען, ווייל טראץ דעם וואס איך האב דארט ערשט א קורצע צייט געוואוינט, זיינען מיר דאך שוין ניט ווייט בעקאנט געווארען די פאר וואוינונגען וואס זיינען דארט פאראן אין מיר עס וואוינט דארט, און קיין אנדערע דירה, האב איך גאר ניט געזעהען אז ס'זאל זיך גאר אין דעם הויף געפינען. אבער נאכקוקענדיג איהם אינגאנצען, וואוהין ער גענהט, האב איך ערשט ערפאהרען, אז ס'איז גאך דא א וואוינונג אין דיזען הויף, נעמליך, אינ'ם קליינעם הייזעל וואס ס'איז דארט גע־שאנען גאך פון אמאליגע יאהרען. דאס איז א דאך־שטיבעל געווען מיט א קליין פענסטערעל, מיט א קליינע שייב; און דארט האט דאס דער איד מיט זיין ווייב געוואוינט און אין דיזען שטיבעל גע־פיהרט א ווערקשטאט פון שניידערי.

און ס'האט ניט לאנג געדויערט און דער איד, וואס איך האב שוין געמענט מיט'ן נאמען זיינעם ר' בערעלע, פלעגט מייל־מאל צו מיר אריינקומען און מיר דערצעה לען פארציילונגען מעשיות פון שדים, לצים און פריצים און ווי געזעהנליך פלעגט ער זיך שטענדיג בעקלאגען איינ'ן שווע־רען לעבען פון די גרויסע שטעדט.

„גרוי און אלט בין איך שוין געווארען אין דער קורצער צייט וואס איך וואוין דא אינגאנצען, אזוי ווי איהר קוקט מיך אן בין איך נאך קיין זיעבעציגער ניט, מיין פאטער, עליו השלום, האט צו די אכ־ציגער יאהרען ערשט א פאר גרויע האר געהאט, ווער שמועסט נאך דער „זיידע" איז דאך געווען א „זקן". פונדעסטוועגען האבען דאך די שמייגער געציטערט בעדערען, אז מען האט כמעט די גאנצע פערגעלטע הויט ארויסגעזעהען — אזוי איז געווען דער אבליק פון דעם מאן, וועלכען איך האב יעדען פריהמארגען גע־זעהן אנקומען אינ'ם הויף ווי איך האב געוואוינט, מיט'ן טליט־זאק הינטערען ארעם, מאכנעם מאל האב איהם איך געזעהען דורכגעהען אין אן אנדערער צייט פון טאג.

אבער יעדעס מאל וואס ער פלעגט דורכגעהען, פלעג איך שטענדיג מאפען א בליק אויף איהם, מחמת טראץ דעם אויס־קוק פון זיין פנים, האט ער געהאט א פאר גרויסע בדעמען, היינטער וועלכע ס'האט אריינגעשייגט גרויסע מילדע אויגען פון טיפע איינגעפאלענע לעבער, און די אוי־גען זיינען האבען יעדענס בליק צוגעצויגען. באלד פון אנפאנגס, זייט איך האב איהם יעדעס מאל געזעהען, האב איך איהם ניט פערפעהלט נאכצוקוקען, און יעדעס מאל ווען ער איז פאר מיר פערביי געגאנגען האב איך דאס געטון.

תחלת האב איך געמייגט אז דער אלך האט אין דעם הויף א זוהן אדער א טאכ־טער, און דאס קומט ער יעדען פריהמאר־גען באלד נאכ'ן דאווענען פאר אן אנביי סען; אדער פאר טיי, צו דעם קינד זיי־נעם. אז ער אליין זאל אויף דעם הויף געקומען, ווייל טראץ דעם וואס איך האב דארט ערשט א קורצע צייט געוואוינט, זיינען מיר דאך שוין ניט ווייט בעקאנט געווארען די פאר וואוינונגען וואס זיינען דארט פאראן אין מיר עס וואוינט דארט, און קיין אנדערע דירה, האב איך גאר ניט געזעהען אז ס'זאל זיך גאר אין דעם הויף געפינען. אבער נאכקוקענדיג איהם אינגאנצען, וואוהין ער גענהט, האב איך ערשט ערפאהרען, אז ס'איז גאך דא א וואוינונג אין דיזען הויף, נעמליך, אינ'ם קליינעם הייזעל וואס ס'איז דארט גע־שאנען גאך פון אמאליגע יאהרען. דאס איז א דאך־שטיבעל געווען מיט א קליין פענסטערעל, מיט א קליינע שייב; און דארט האט דאס דער איד מיט זיין ווייב געוואוינט און אין דיזען שטיבעל גע־פיהרט א ווערקשטאט פון שניידערי.

און ס'האט ניט לאנג געדויערט און דער איד, וואס איך האב שוין געמענט מיט'ן נאמען זיינעם ר' בערעלע, פלעגט מייל־מאל צו מיר אריינקומען און מיר דערצעה לען פארציילונגען מעשיות פון שדים, לצים און פריצים און ווי געזעהנליך פלעגט ער זיך שטענדיג בעקלאגען איינ'ן שווע־רען לעבען פון די גרויסע שטעדט.

„גרוי און אלט בין איך שוין געווארען אין דער קורצער צייט וואס איך וואוין דא אינגאנצען, אזוי ווי איהר קוקט מיך אן בין איך נאך קיין זיעבעציגער ניט, מיין פאטער, עליו השלום, האט צו די אכ־ציגער יאהרען ערשט א פאר גרויע האר געהאט, ווער שמועסט נאך דער „זיידע" איז דאך געווען א „זקן". פונדעסטוועגען האבען דאך די שמייגער געציטערט בעדערען, אז מען האט כמעט די גאנצע פערגעלטע הויט ארויסגעזעהען — אזוי איז געווען דער אבליק פון דעם מאן, וועלכען איך האב יעדען פריהמארגען גע־זעהן אנקומען אינ'ם הויף וואו איך האב געוואוינט, מיט'ן טליט־זאק הינטערען ארעם, מאנכעם מאל האב איהם איך געזעהען דורכגעהען אין אן אנדערער צייט פון טאג.

אבער יעדעס מאל וואס ער פלעגט דורכגעהען, פלעג איך שטענדיג מאפען א בליק אויף איהם, מחמת טראץ דעם אויס־קוק פון זיין פנים, האט ער געהאט א פאר גרויסע בדעמען, היינטער וועלכע ס'האט אריינגעשייגט גרויסע מילדע אויגען פון טיפע איינגעפאלענע לעבער, און די אוי־גען זיינען האבען יעדענס בליק צוגעצויגען. באלד פון אנפאנגס, זייט איך האב איהם יעדעס מאל געזעהען, האב איך איהם ניט פערפעהלט נאכצוקוקען, און יעדעס מאל ווען ער איז פאר מיר פערביי געגאנגען האב איך דאס געטון.

תחלת האב איך געמייגט אז דער אלך האט אין דעם הויף א זוהן אדער א טאכ־טער, און דאס קומט ער יעדען פריהמאר־גען באלד נאכ'ן דאווענען פאר אן אנביי סען; אדער פאר טיי, צו דעם קינד זיי־נעם. אז ער אליין זאל אויף דעם הויף געקומען, ווייל טראץ דעם וואס איך האב דארט ערשט א קורצע צייט געוואוינט, זיינען מיר דאך שוין ניט ווייט בעקאנט געווארען די פאר וואוינונגען וואס זיינען דארט פאראן אין מיר עס וואוינט דארט, און קיין אנדערע דירה, האב איך גאר ניט געזעהען אז ס'זאל זיך גאר אין דעם הויף געפינען. אבער נאכקוקענדיג איהם אינגאנצען, וואוהין ער גענהט, האב איך ערשט ערפאהרען, אז ס'איז גאך דא א וואוינונג אין דיזען הויף, נעמליך, אינ'ם קליינעם הייזעל וואס ס'איז דארט גע־שאנען גאך פון אמאליגע יאהרען. דאס איז א דאך־שטיבעל געווען מיט א קליין פענסטערעל, מיט א קליינע שייב; און דארט האט דאס דער איד מיט זיין ווייב געוואוינט און אין דיזען שטיבעל גע־פיהרט א ווערקשטאט פון שניידערי.

אין